

Το «πόρισμα-κείμενο» Πολυβίου: Αποσιωπήσεις, Αντιφάσεις και Μεροληπτική διερεύνηση-αξιολόγηση (Ηλεκτρονικό Άρθρο)

Ιστορικό σημείωμα

Αυτό το ηλεκτρονικό άρθρο δημοσιεύτηκε τον Νοέμβρη του 2011 στο blog [κοινωνιολογικά](#).

Περιεχόμενο

Το «πόρισμα-κείμενο» Πολυβίου: Αποσιωπήσεις, Αντιφάσεις και Μεροληπτική διερεύνηση-αξιολόγηση

Του Αντρέα Παναγιώτου

Η ανάλυση η οποία ακολουθεί αντιμετωπίζει το κείμενο του πορίσματος του κ. Πολυβίου σαν ένα έγγραφο το οποίο αξίζει να αναλυθεί για να ανιχνευτούν[1] τα γεγονότα τα οποία οδήγησαν στην έκρηξη της 11ης Ιουλίου, αλλά και για να διαφανεί η ρητορική του στα πλαίσια της γενικότερης θεαματικής παρουσίασης των γεγονότων από τα ΜΜΕ.

Τα ευρύτερα ζητήματα τα οποία τίθενται σε αυτό το πλαίσιο έχουν να κάνουν και με το πώς γίνεται αντιληπτή μια δημόσια έρευνα αλλά και για τον βαθμό στον οποίο ένα δημόσιο λειτουργήμα μπορεί να συμπλεύσει με ένα κατασκευασμένο θεαματικό κλίμα από τα ΜΜΕ αντί να λειτουργήσει αυτόνομα και μη-μεροληπτικά σύμφωνα με τους όρους ανάθεσης καθήκοντος.

Εισαγωγή: κριτήρια αξιολόγησης και μεθοδολογικά ζητήματα

Τρεις μήνες μετά την έκρηξη Μαρι κατατέθηκαν 2 έρευνες με σχετικά «πορίσματα-κείμενα» για το γεγονός: αυτό της αστυνομίας και αυτό του Π. Πολυβίου. Η διαφορά ανάμεσα στα 2 είναι αισθητή: ο κ. Πολυβίου έδειξε με την τηλεοπτική του διασκεψη τυπου ότι η βασική του εστίαση, και στόχος, ήταν ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας ενώ αντίθετα η αστυνομία διερευνώντας το γεγονός φαίνεται (στον βαθμό που διαρρέουν στοιχεία στα ΜΜΕ, αφού το δικό της πόρισμα δεν δημοσιοποιήθηκε)[2] να αποδίδει ευθύνες σε αρμόδιους οι οποίοι με βάση τα τεκμήρια εμπλάκηκαν με το φορτίο, την φύλαξη η και την αμέλεια να πάρουν μέτρα ακόμα και όταν ο κίνδυνος ήταν σαφής -είτε μετά την 4 Ιουλίου 2011, είτε ακόμα και το πρωινό της έκρηξης.

Η εστίαση στον Πρόεδρο στην ρητορική του κ. Πολυβίου δεν έγινε γιατί είχε κάποια περισσότερα τεκμήρια από την αστυνομία η γιατί το απαιτούσαν οι όροι εντολής του. Οι όροι εντολής απαιτούσαν ξεκάθαρα να αναζητήσει «ευθύνες» συνολικά και όχι να εστιάσει σε μια διάσταση - την πολιτική ηγεσία - παραβλέποντας τις ευθύνες από το τοπικό επίπεδο στο γραφειοκρατικό ιεραρχικό του στρατού και όχι μόνο. Το διάταγμα με βάση το οποίο διορίστηκε αναφέρει σαν πρώτο σημείο την

εξέταση της ευθύνης η ευθυνών για «*Το σύνολο των ενεργειών, παραλείψεων, γεγονότων, συνθηκών, η το συνδυασμό τους, που οδήγησαν στην έκρηξη*». Και ακολούθως στα σημεία Δ, Ε, Στ, και Θ υπάρχει σαφής αναφορά στις διαδικασίες «φύλαξης» και «ασφάλειας» των εμπορευματοκιβωτίων. Ο ίδιος, ο κ. Πολυβίου, παραδέχεται την ελλειπτική εστίαση και την αποδίδει σε δική του επιλογή («πιστεύω ότι θα πρέπει να επικεντρωθώ») και όχι στους όρους εντολής.[3] Αν, όμως, διαφανεί μέσα από την ανάλυση του κειμένου ότι με αυτήν την επιλογή εστίασης ο κ. Πολυβίου αποσιώπησε/λογόκρινε a priori στοιχεία και τεκμήρια, και παράβλεψε, άμεσες και εξόφθαλμες ευθύνες άλλων για να εστιαστεί η επίθεση του στον Πρόεδρο, τότε η εστίαση του δεν είναι απλά ημιτελής, αλλά θέτει και ευρύτερα ζητήματα συνέπειας αλλά και ικανοποιητικής λειτουργίας του στον ρόλο δημόσιου λειτουργού. Ο κ. Πολυβίου είναι μεν δικηγόρος, αλλά όταν διορίστηκε στην θέση του επικεφαλής της ερευνητικής επιτροπής, αναλάμβανε ένα ρόλο ανεξάρτητου, και άρα αντικειμενικού, ερευνητή. Αν όντως διαφανεί από την ανάλυση ότι ήταν μεροληπτικός τότε τίθεται σαφώς θέμα αξιοπιστίας και του «πορίσματος» του, αλλά ενδεχομένως και θέμα κινήτρων πίσω από αυτήν την στάση. Μπορεί να προέρχεται από αδυναμία του ίδιου να κατανοήσει τον ρόλο και τις ευθύνες του - όπως φάνηκε ότι συνέβηκε με πολλούς αξιωματούχους του στρατού και της κρατικής γραφειοκρατίας γενικότερα στην «πορεία» προς την έκρηξη. Αν όντως φανεί ότι η υιοθέτηση μιας δικηγορικής εστίασης σε μόνο μια πλευρά του όλου, με μεροληπτική στάση στην παρουσίαση και αξιολόγηση των τεκμηρίων, τότε η παράδοση (το λιγότερο) σχέση που ανέπτυξε με τα ΜΜΕ (με αποκορύφωμα την τηλεοπτική διάσκεψη τύπου) αφήνουν, δυστυχώς, το αίσθημα ευρύτερων προβλημάτων.

Σε αυτό το πλαίσιο η παρούσα εργασία θα εστιάσει στην διερεύνηση του κατά πόσο το πόρισμα Πολυβίου όπως δημοσιοποιήθηκε την Δευτέρα 3 Οκτωβρίου ήταν μεροληπτικό η όχι. Η έννοια της μεροληπίας πρέπει να διευκρινισθεί. Στην συγκεκριμένη διαδικασία υπήρχαν μια σειρά από εμπλεκόμενοι με αντικρουόμενες εκδοχές αλλά και συμφέροντα.[4] Εφόσον μια έρευνα στηρίζεται σε τεκμήρια και αναλυτική ερμηνεία θα εστιάσουμε σε 2 διαστάσεις:

1. Κατά πόσο ο κ. Πολυβίου παρουσίασε ισομερώς τα σχετικά τεκμήρια η αν φάνηκε να υπάρχει τάση συστηματικής απόκρυψης, αποσιώπησης, λογοκρισίας τεκμηρίων τα οποία εκφράζαν κάποιες οπτικές ή αν η λογοκρισία εξυπηρετεί (σαν πρόθεση η σαν συνέπεια) κάποια συμφέροντα σε σχέση με τους ευρύτερα «εμπλεκόμενους» στην όλη διαδικασία.

2. Κατά πόσο ο κ. Πολυβίου αξιολόγησε ισομερώς (εφάρμοσε δηλαδή τα ίδια κριτήρια) στα άτομα τα οποία εμπλέκονταν και τα οποία σχολιάζει άμεσα η έμμεσα. Για να διαφανεί αν υπήρχε προκατάληψη θα γίνει σύγκριση αν εφαρμόζονται τα ίδια κριτήρια αξιολόγησης σε διάφορους εμπλεκόμενους - θα συγκριθεί ιδιαίτερα η σχέση του στρατού (σαν κρατικής δομής) με τον Πρόεδρο,[5] αλλά και παρουσίαση του ρόλου της Βουλής.

Η ανάλυση η οποία ακολουθεί θα βασιστεί στο ίδιο το κείμενο του κ. Πολυβίου. Θα λάβει, ωστόσο, υπό όψιν της τα τεκμήρια τα οποία έχουν γίνει διαθέσιμα τόσο μέσω των ακροάσεων της ανακριτικής επιτροπής όσο και στοιχείων τα οποία δημοσιοποιήθηκαν και τα οποία δεν διαψεύσθηκαν.

Πριν προχωρήσουμε πρέπει να γίνει ένα σχόλιο για την χρήση και την θεωρητική τεκμηρίωση των κριτηρίων του κ. Πολυβίου. Όσον αφορά την χρήση των κριτηρίων καταθέτει μια λίστα με 10 σημεία τα οποία σηματοδοτούν, κατά την γνώμη του, «γνώση των κινδύνων»,[6] αλλά μόνο επιλεκτικά διερευνά αν κάποιοι είχαν «γνώση» - διότι προφανώς αν εφάρμοζε τα ίδια κριτήρια ευρύτερα θα θεωρούσε πολύ περισσότερους (και ιδιαίτερα από τον στρατό) σαν άτομα με «ευθύνες».[7] Η προσπάθεια του, ακολούθως, να τεκμηριώσει θεωρητικά την έννοια της «πολιτικής ευθύνης» τον οδηγεί σε πρόχειρες κινήσεις και λάθη τα οποία μειώνουν την αξιοπιστία της προσπάθειας του: ανκαι παραπέμπει σε 2 πηγές σε μια υποσημείωση, εντούτοις όχι μόνο δεν τις συζητά[8] αλλά παραθέτει ένα απόσπασμα από κείμενο μιας αγγλικής εφημερίδας σαν μέρος του επιχειρήματος του. Αν το

Ζητούμενο ήταν να καθοριστεί μια τόσο σημαντική έννοια όπως η πολιτική ευθύνη και η ιεραρχική της απόδοση, η αναφορά σε κάποιο άρθρο μιας εφημερίδας δεν αποτελεί ούτε τεκμηρίωση ούτε πειστικό επιχείρημα για οποιαδήποτε ανάλυση. Δεν μπορεί να θεωρείται σοβαρότητα να παρατίθεται έτσι ένα απόσπασμα από ανώνυμο άρθρο – και μάλιστα κακομεταφρασμένο. Η μετάφραση της έννοιας «witch hunt» σαν «κυνήγι μελισσών» (αντί σαν «κυνήγι μαγισσών» με παραπομπή σε κατασκευή υστερίας) δείχνει προχειρότητα αλλά και θέτει ζητήματα κατανόησης εννοιών. Γενικότερα η απουσία βιβλιογραφίας για την ατομική ευθύνη και των ατόμων με εξουσία («υψηλόβαθμους φορείς εξουσίας») αλλά και των υφισταμένων τους (με «ιεραρχικά διαβαθμισμένη εξουσία») στα πλαίσια των (γραφειοκρατικών η τοπικών) αρμοδιοτήτων τους, οδήγησε τον κ. Πολυβίου σε προσωπικές δηλώσεις («είναι η άποψη μου», «νομίζω») οι οποίες αναπόφευκτα δημιουργούν κενό στην εγκυρότητα (και την σοβαρότητα) των εκτιμήσεων του. Διότι το θέμα σε ένα δημόσιο λειτούργημα δεν είναι η προσωπική άποψη (με τις αναπόφευκτες ταυτίσεις και προκαταλήψεις της) αλλά η αξιολόγηση με κριτήρια τα οποία να εφαρμοστούν ορθολογικά και ισομερώς σε όλους. Όπως οι νομικοί οφείλουν να τεκμηριώνουν τις απόψεις του νομικά, ο κ. Πολυβίου όφειλε μια ανάλογη τεκμηρίωση των κριτηρίων του.

Μέρος του προβλήματος φαίνεται να ήταν και το γεγονός ότι η επιτροπή είχε μόνο ένα ειδικό, τον κ. Σιακαλλη, ενώ όπως διαμορφώθηκε η εικόνα χρειάζονταν σαφώς και άλλοι, από διάφορες ειδικότητες. Στις αναφορές του κ. Πολυβίου φαίνεται να υπάρχουν σαφείς ελλείψεις στην κατανόηση-ερμηνεία είτε της διπλωματικής γλώσσας, είτε της λειτουργίας των κρατικών δομών και της γραφειοκρατίας σαν κοινωνιολογικού φαινομένου. Σε αυτό το πλαίσιο ο κ. Πολυβίου δεν φαίνεται να διανοείται ότι θα μπορούσε να συγκρίνει την προσπάθεια του με ανάλογα ατυχήματα (όπως λ.χ. το θέμα της έκρηξης του Challenger στις ΗΠΑ το 1986) σε άλλες προεδρικές δημοκρατίες – στο βαθμό έστω που συνειδητά εστιάζει στον πρόεδρο σε αντιπαράθεση με τον κρατικό μηχανισμό.

Η συγκάλυψη των ευθυνών του στρατού: από την μονάδα μέχρι την εξάρτηση της Εθνικής Φρουράς από τον ελληνικό στρατό

Ας ξεκινήσουμε από το επίπεδο της μονάδας του ναυτικού «Ευάγγελος Φλωράκης» όπου ήταν αποθηκευμένα τα κιβώτια για να δούμε το ιστορικό των γεγονότων όπως έχουν γίνει γνωστά. Όπως σωστά παρατήρησε ο κ. Πολυβίου με το τέλος της διαδικασίας δημόσιων καταθέσεων, τα θύματα (αλλά και η έκρηξη) μπορούσαν να αποφευχθούν μέχρι την τελευταία στιγμή. Σε αυτό το επίπεδο ο κ. Πολυβίου αποφεύγει και λογοκρίνει τα τεκμήρια. Και αν συγκριθεί ακόμα και με το πλαίσιο ευθύνης που αποδίδει στον πρόεδρο σαν «υψηλόβαθμο φορέα εξουσίας», τότε στο τοπικό επίπεδο η αποφυγή καταμερισμού οποιασδήποτε ευθύνης σε «ιεραρχικά διαβαθμισμένους φορείς εξουσίας» είναι εντυπωσιακή.

Οι αναφορές οι οποίες ακολουθούν είναι ενδεικτικές και έχουν σαν στόχο να καταγραφούν οι κινήσεις (ή οι παραλείψεις) των αρμοδίων του στρατού από το τοπικό ιεραρχικό επίπεδο μέχρι το ανώτατο. Θα εξεταστούν σε αυτό το πλαίσιο 4 θέματα: το ζήτημα της αποψίλωσης το οποίο είναι αποκαλυπτικό των λαθών-παραλείψεων που προηγήθηκαν της έκρηξης, το ζήτημα της μη-εκκένωσης το οποίο ήταν το ουσιαστικό όσον αφορά τους θανάτους, και ακολούθως το ζήτημα της μη κατασκευής στεγάστρου και της μη-ανάλυσης της πυρίτιδας το 2011 (παρά την απόφαση σε υπουργικό επίπεδο) τα οποία έχουν να κάμουν με την ευρύτερη στρατιωτική ιεραρχία και δομή.

1. Τα λάθη των τοπικά-ιεραρχικά «υψηλόβαθμων φορέων της εξουσίας»: η ευθύνη της μη-αποψίλωσης για τις κινήσεις των θυμάτων προς το σημείο της έκρηξης:

«..τόσο τα μέλη της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας όσο και οι στρατιωτικοί, που βρίσκονταν κατά τον ουσιώδη χρόνο στο σημείο των εμπορευματοκιβωτίων, μη αντιλαμβανόμενοι τον κίνδυνο έκρηξης

μετά από πολύ ώρα καύσης, δεν προσπαθούσαν να σβήσουν την φωτιά στα εμπορευματοκιβώτια αλλά να κατασβήσουν εστίες δίπλα από αυτά..»[9]

Σύμφωνα με όλα τα τεκμήρια τα οποία έχουν κατατεθεί η κρίσιμη περίοδος για αποφυγή των θανάτων στο στρατόπεδο ήταν η περίοδος 4-11 Ιουλίου. Στις 4 βρέθηκε διογκωμένο κιβώτιο (από όπου κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι έγιναν μερικές εκρήξεις) και παρά το ότι έγινε σύσκεψη στην μονάδα και πάρθηκαν αποφάσεις, αυτές δεν υλοποιήθηκαν. Υπήρξαν λ.χ. αξιωματικοί που δεν έστειλαν την αναφορά σε αρμόδιους. Αλλά και στο ίδιο το στρατόπεδο υπήρχε από ότι φαίνεται αδιαφορία. Το ζήτημα της αποψίλωσης (και της πυρκαγιάς στο «χόρτα» «γύρω» από τα κιβώτια) μπορεί να φαντάζει μικρό (σε σύγκριση με την έκρηξη της πυρίτιδας τελικά) αλλά όπως φαίνεται από τα τεκμήρια ήταν ένα υπαρκτό ζήτημα – τουλάχιστον σαν αιτία για την μετακίνηση των πυροσβεστικών του στρατού προς το σημείο της έκρηξης. Σύμφωνα με τις εισηγήσεις της πυροσβεστικής αλλά και της σύσκεψης η οποία έγινε στην μονάδα έπρεπε να γίνει αποψίλωση.[10] Η πιθανότητα μια φωτιά να απλωθεί από την ύπαρξη χόρτων η θάμνων είναι εμφανής και στις αναφορές της επιτροπής των άγγλων εμπειρογνομόνων που αναφέρει ο Πολυβίου. Ήταν επίσης ένα σημείο το οποίο κατέγραψε σαν εισηγήση η ομάδα εμπειρογνομόνων η οποία επισκέφθηκε την βάση με τα τις 4 Ιουλίου: «Η περιοχή πέριξ της στοιβάδας πρέπει να καθαριστεί από τα χόρτα για αποφυγή κίνδυνου πυρκαγιάς».[11] Ο κ. Πολυβίου, όμως, δεν εστιάζει στο φαινόμενο αν και καταγράφει σε μια αναφορά μάρτυρα ότι όντως υπήρχαν χόρτα που καίγονταν γύρω από τα κιβώτια: «Επίσης είπαν μου ότι επετακτήθηκαν πυρίτιδες από το κοντεϊνερ και πήραν φωτιά τα χόρτα».[12] Ποιος είχε ευθύνη να λάβει αυτό το μέτρο – να γίνει αποψίλωση, να κοπούν τα χόρτα; Ο κ. Πολυβίου αποφεύγει σταθερά το θέμα στο κείμενο του η προσπαθεί να δικαιολογήσει τους υπεύθυνους του στρατού με το επιχείρημα ότι το φορτίο δεν είχε ενταχθεί στο σύστημα τους.

Όταν όμως γίνονται εκρήξεις μέσα στο στρατόπεδο έχει η δεν έχει ευθύνη ο αρμόδιος αξιωματικός η αξιωματικοί να λάβουν τα απαραίτητα μέτρα; Ιδιαίτερα αφού σύμφωνα με τα τεκμήρια ο διοικητής του ναυτικού είχε προσωπική επαφή με τον υπεύθυνο του ΓΕΕΦ, τον συνταγματάρχη Γεωργιαδη, για το φορτίο. Παραδέχεται μάλιστα με σαφήνεια ο κ. Πολυβίου ότι ο συνταγματάρχης Γεωργιαδης ενημέρωσε τους τοπικούς υπεύθυνους την μονάδας στις 6 Ιουλίου «..για την επιθεώρηση που έγινε από την Ομάδα Εμπειρογνομόνων, τις διαπιστώσεις και τις εισηγήσεις.»[13] Οι τοπικοί αρμόδιοι ήξεραν για την εισηγήση για αποψίλωση. Είναι η δεν είναι θέμα φύλαξης και προστασίας προσωπικού να γίνει αποψίλωση σε περιοχή με άμεσο κίνδυνο πυρκαγιάς; Όταν δίνεται ήδη οδηγία από την πυροσβεστική για αποψίλωση (και «εισήγηση» από την Επιτροπή Εμπειρογνομόνων) και δεν ακολουθείται από άτομα που ήταν αρμόδια για τον χώρο, τότε υπάρχει άμεση ευθύνη – παράλειψης καθήκοντος που ενδεχομένως οδήγησε εν μέρει στην τραγωδία. Αξίζει εδώ να αναφερθεί ένα τεκμήριο από το ίδιο το πόρισμα Πολυβίου για το πώς εμπλέκθηκαν οι ναύτες και ο Κελευστής με τη φωτιά (οι υπογραμμίσεις είναι δικές μου):

«Ο Ανδρέας Ιωαννιδης, Διοικητής Διοίκησης Ναυτικού, έδωσε οδηγίες στον κ. Ιωάννη Τσιανη να πάει στην Βάση και να δώσει εντολές για να πάει το πυροσβεστικό όχημα στο χώρο της πυρκαγιάς, γιατί άρχισε να επεκτείνεται γύρω από τα εμπορευματοκιβώτια.

Ο Μιχάλης Ηρακλέους, Κελευστής, ΕΠΥ, μπήκε στο καινούργιο πυροσβεστικό όχημα της ΝΒΕΦ, μαζί με τους Χρίστο και Μιλτιάδη Χριστοφορου..»[14]

Η επέκταση της φωτιάς «γύρω από τα εμπορευματοκιβώτια» επιβεβαιώνει τις ανησυχίες της πυροσβεστικής (αλλά και της σύσκεψης εμπειρογνομόνων) για τους κινδύνους μη-αποψίλωσης. Το ότι δόθηκε «εντολή» (άρα χρήση εξουσίας) για να πάνε στρατιώτες στον χώρο λόγω της επέκτασης της φωτιάς στα χόρτα, δεν θα έπρεπε να κάνει τον κ. Πολυβίου να εστιάζει στο θέμα σαν ζήτημα «ευθυνών»; Η μη-αποψίλωση είχε εμπλοκή στην επέκταση των εστίων φωτιάς/ πυρκαγιάς και κατεγραμμένη (από μαρτυρία) ευθύνη για την μεταφορά θυμάτων (των 2 αδελφών και του Κελευστή) στο χώρο της τραγωδίας. Όπως αναφέρεται σαφώς και στο απόσπασμα στην αρχή αυτής της

ενότητας τόσο οι πυροσβέστες όσο και οι ναύτες-στρατιωτικοί προσπαθούσαν να σβήσουν την «εστίες» φωτιάς «δίπλα από αυτά».[15]

Μπορεί να πει κάποιος ότι επειδή εμπλέκονται οι νεκροί αξιωματικοί ο κ. Πολυβίου θέλησε να το αποφύγει. Αναφέρει όμως σαν παράδειγμα δικαστικής απόφασης, σε άλλο πλαίσιο, την ευθύνη ενός οδηγού. Αν δηλαδή ένας οδηγός λεωφορείου κάνει λάθος και γίνει θανατηφόρο δυστύχημα, δεν θα διερευνηθεί καν και δεν θα του αποδοθούν έστω ευθύνες ανθρώπινου λάθους όταν γίνει διερεύνηση για τους νεκρούς επιβάτες;

2. Η μη διαταγή εκκένωσης και οι ευθύνες που προσπαθεί να αποκρύψει ο κ. Πολυβίου. Η μη-αποψίλωση ήταν απλά η επιφάνεια. Το τραγικό λάθος, όπως όλοι λίγο πολύ κατανοούν τώρα πια,[16] ήταν η μη-διαταγή εκκένωσης. Εδώ ο κ. Πολυβίου φαίνεται διατεθειμένος να κατηγορήσει αρμόδιους της πυροσβεστικής για αυτήν την μη-απόφαση. Αντίθετα όμως παραπλανητικά προσπαθεί να αποκρύψει την ευθύνη των τοπικών αρμοδίων με βάση την στρατιωτική ιεραρχία. Είχε καλέσει, μάλιστα, ειδικά άτομα στις δημόσιες ακροάσεις του για να καλύψει την απουσία διαταγής για μη-εκκένωση με αναφορές ότι ο κ. Ιωαννιδης είπε σε κάποιους να απομακρυνθούν -αναθέτοντας τους όμως συγκεκριμένες οδηγίες (όπως λ.χ. την εντολή να πάει το πυροσβεστικό με τα δίδυμα αδέρφια - η και την διαταγή ανάκλησης προσωπικού). Αυτό δεν ήταν διαταγή εκκένωσης. Διότι οι 3 στρατιώτες ήταν εκεί και δεν τους ειπώθηκε να φύγουν. Τραγικά ίσως ο ναύτης Αντώνης Χαραλάμπους φαινόταν να έψαχνε ακόμα και μερικά λεπτά πριν την έκρηξη για «*σίκλες για να μεταφέρουν νερό από την θάλασσα*».[17] Ποιος προστάτευσε αυτούς του νεαρούς με βάση τον στρατιωτικό κώδικα ιεραρχίας και ποιες ήταν οι ανάλογες ευθύνες; Κανένας δεν διέταξε εκκένωση (αντίθετα δίνονταν οδηγίες και εντολες/διαταγες για ανάκληση προσωπικού και να πάνε άτομα κοντά στην φωτιά με πυροσβεστικά) και αυτό φαίνεται να το επιβεβαιώνει και η αστυνομική έρευνα-πόρισμα. Αυτό όφειλε να σχολιαστεί και η μη- αναφορά του είναι λογοκρισία και μεροληπτική στάση.

Σε μια προσπάθεια συγκάλυψης μάλλον ο κ. Πολυβίου αναφέρει στην ροή των γεγονότων λίγο πριν την έκρηξη σε «οδηγίες από τον κ. Ιωάννη Τσιανη, πλωτάρχη, για την «εκκένωση του στρατοπέδου». Αξίζει να σημειωθεί ότι είναι ο ίδιος αξιωματικός που είχε μεταφέρει τις εντολές να πάνε στρατιώτες στην πυρκαγιά για κατάσβεση - κάνοντας δηλαδή το αντίθετο της εκκένωσης. Και αμέσως πιο κάτω αντιφάσκει, ακόμα πιο έντονα, η καταγραφή Πολυβίου, αναφέροντας μαρτυρία ότι στις 5:22 (μισή ώρα πριν την έκρηξη) ο Μιλτιάδης Χριστοφορου (μετέπειτα θύμα της έκρηξης) μετέβηκε στον θάλαμο και είπε ότι «*πήρε οδηγία*» για «*..να πάμε να σβήσουμε την φωτιά*».[18] Η λέξη «οδηγία» είναι σαφής σε όλα τα λεξικά. Το μόνο που αναφέρεται σχετικά με τον κ. Τσιανη (εκτός του ότι μετέφερε τις εντολες/οδηγιες για να πάνε τα θύματα στον χώρο όπου θα γινόταν η έκρηξη) είναι ότι ο επικελευστής, λεπτά πριν την έκρηξη, προσπάθησε να σταματήσει ένα αυτοκίνητο της ΕΜΑΚ επικαλούμενος «οδηγίες» του κ. Τσιανη. Δόθηκαν άλλες οδηγίες στους 3 νεκρούς ναύτες και άλλες οδηγίες σε άλλους; Υπάρχει εδώ μια σαφής αντίφαση η οποία αξίζει να διερευνηθεί - και εδώ δεν είναι μόνο θέμα των μαρτύρων αλλά και της ίδιας της καταγραφής. Αξίζει να σημειωθεί ότι στην μαρτυρία για τους πυροσβέστες υπάρχει αναφορά σε «μαστόρους που φωνάζουν» να πάνε οι πυροσβέστες αμέσως στην πυρκαγιά, ενώ υπάρχει επίσης καταγραμμένη μαρτυρία, όπως είδαμε προηγουμένως, ότι υπήρχε «εντολή» να πάνε τα πυροσβεστικά στην πυρκαγιά. Δεν υπήρχε διαταγή εκκένωσης - αν υπήρχε εκκένωση έπρεπε πρώτα να απευθυνθεί στους 3 στρατιώτες οι οποίοι με πυροσβεστικό η σίκλες προσπαθούσαν να σβήσουν την φωτιά, και μετά να δοθεί διαταγή να φύγουν όλοι από την περιοχή της πιθανής έκρηξης. Είναι η δεν είναι παραποίηση στοιχείων αυτό; Διότι το θέμα περνά από την λογοκρισία στην σκόπιμη παραπλάνηση - ιδιαίτερα όταν εμφανίζεται η παρουσία των ναυτών-στρατιωτών στον χώρο της έκρηξης, σαν είδος «ηρωικής» προθυμίας. Ήξεραν οι στρατιώτες και ο Κελευστής τι θα αντιμετώπιζαν; Αν γνώριζαν και πήγαν τότε αυτό θα ήταν ηρωισμός - ο οποίος είναι συνειδητός. Το να κληθούν, με «εντολή», να πάνε στο χώρο της πυρκαγιάς σήμαινε κίνδυνο που δεν ήξεραν. Ο «εθελοντικός» «ηρωισμός» εδώ φαίνεται να λειτουργά σαν

συναίσθηματική κάλυψη για να αποφευχθούν οι ευθύνες (η τα λάθη) όσων («μαστόρων») διέταξαν (έδωσαν «εντολή») να πάνε οι στρατιώτες εκεί, και το ίδιο ισχύει και για τους πυροσβέστες. Το ότι απέφυγε να σχολιάσει τα φιλμ τα οποία κυκλοφορούν με τους στρατιώτες να συμπεριφέρονται λες και είναι σε παιχνίδι πυροτεχνημάτων είναι ίσως εκφραστικό της ευρύτερης προσπάθειας του κ. Πολυβίου να συγκαλύψει ευθύνες. Για να γίνουν κατανοητές οι ευθύνες για τις τοπικές ιεραρχικές αρχές αξίζει να αναφέρει κάποιος και την φράση του Σπύρου Τταντη όπως την μετέφερε ο αρχικελευστής κ. Δημητρίου. «..ο Σπυρος Τταντης ο οποίος ήταν μέσα στο πυροσβεστικό όχημα φώναξε του Κρόκου, λέγοντας του ότι πρέπει να πάνε πάνω και οι μαστοροι φωνάζουν..».[19] Ποιοι ήταν «οι μαστοροι» που φώναζαν να πάνε στρατιώτες και πυροσβέστες κοντά στα φλεγόμενα κοντεϊνερ;

Σύγκριση για την κατανομη/απονομη ευθυνών: Η λογοκρισία φαίνεται να είναι στρατηγική αφού ο κ. Πολυβίου εφαρμόζει δυο μέτρα και δυο σταθμά στην συνέχεια όσον αφορά τις ευθύνες. Όταν αναφέρει το θέμα των ευθυνών ο κ. Πολυβίου υιοθετεί την άποψη της ευθύνης των υψηλά ισταμένων, αυτών δηλαδή οι οποίοι είχαν εξουσία. Εδώ στο θάνατο των ναυτών-στρατιωτών και στην μη ικανοποιητική πληροφόρηση των πυροσβεστών οι ευθύνες των άμεσα εμπλεκόμενων «υψηλά ισταμένων» ατόμων με εξουσία, λογοκρίνονται πλήρως από το κείμενο. Ακόμα πιο χαρακτηριστικά δεν σχολιάζεται καν το επίσης επικίνδυνο: **«οι αρμόδιοι της βάσης είχαν καλέσει μέχρι και ελικόπτερα αυξάνοντας τον κίνδυνο θανάτων».** Η ρητορική ότι η Εθνική Φρουρά είχε καθήκον μόνο την «φρούρηση της φύλαξης»[20] δεν αρκεί εδώ εφόσον μετά ο ίδιος ο κ. Πολυβίου θα ζητά ευθύνες για το ότι «όφειλαν να ξέρουν» κάποιος: όταν έγιναν οι πρώτες εκρήξεις (στις 4 Ιουλίου) δεν έπρεπε οι αρμόδιοι της μονάδας να ζητήσουν έστω να μάθουν, να κάνουν αυτά που είπε η πυροσβεστική και να ακολουθήσουν τους βασικούς κανόνες προφύλαξης με το να διαταχθεί εκκένωση; Ο κ. Πολυβίου αναφέρει (σαν είδος δικαιολόγησης) ότι οι τοπικοί ιεραρχικά αρμόδιοι δεν είχαν «ιδιαιτέρη η εξειδικευμένη πληροφόρηση για το περιεχόμενο του φορτίου». Αυτό όμως είναι σαφώς παραπλανητικό στα όρια του ψέματος. Οι τοπικοί αρμόδιοι είχαν πληροφόρηση για τα 10 σημεία τα οποία αναφέρει ο κ. Πολυβίου σαν κριτήρια «γνώσης». Αρμόδιοι της βάσης είχαν συναντηθεί 2 φορές με τον αρμόδιο για το φορτίο συνταγματάρχη Γεωργιαδη, και οι κανονισμοί του ΓΕΕΦ για περιπτώσεις πυρκαγιών (του οποίους ήταν καθήκον τους να ξέρουν) είναι σαφείς και καταγράφονται:[21] «*Πυρκαγιά που έχει διαδοθεί: (το φορτίο φλέγεται). Μην προσπαθήσετε να σβήσετε την πυρκαγιά.*» Είναι λογικό οι αρμόδιοι να μην ρώτησαν τις είδους φορτίο υπήρχε; Τι συζητήσουν με τον κ. Γεωργιαδη όταν συναντήθηκαν; Είναι αποδεκτό ότι δεν ήξεραν τους κανονισμούς του ΓΕΕΦ για πυρκαγιά σε πυρομαχικά; Και όμως ο κ. Πολυβίου θα αναζητήσει ευθύνες σε άτομα χωρίς καμιά γνώση πυρομαχικών – ενώ για ιεραρχικά αρμόδια άτομα του στρατού θα επιχειρηματολογήσει ότι δεν είχαν «ιδιαιτέρη, εξειδικευμένη, η επαρκή» γνώση. Είναι μια σαφώς μεροληπτική στάση όπου τα κριτήρια αξιολόγησης εφαρμόστηκαν εξόφθαλμα διαφορετικά.

Όλα αυτά τα αποσιωπά ο κ. Πολύβιου και θα μπορούσε να δείξει κάποιος κατανόηση - αν και όχι τα δικαστήρια όταν γίνουν δίκες και οι αρμόδιοι της πυροσβεστικής[22] λ.χ. επικαλεστούν όλα αυτά τα πλημμελήματα στην λειτουργία της βάσης και στους βασικούς κανόνες φύλαξης του φορτίου. Αν ο χειριστής ενός ελικοπτερου η αεροπλάνου, η ο οδηγός ενός λεωφορείου,[23] κάνει λάθος, και ακολουθήσει θανατηφόρο ατύχημα-δυστύχημα είναι μεν κατανοητό το ανθρώπινο λάθος. Αλλά οι ευθύνες για το δυστύχημα είναι υπαρκτές και μόνο η σκοπιμότητα μπορεί να οδηγεί στην αποσιωπηση/λογοκρισία τους και στην έκδηλη προσπάθεια είτε απαλλαγής από ευθύνες είτε παραπλανητικών αναφορών.

Το πιο εντυπωσιακό (και, ίσως, αποκαλυπτικό των προθέσεων του κ. Πολυβίου) είναι το μη-σχόλιο για το ότι **ουσιαστικά αντί εκκένωση έγινε το αντίθετο - έγινε ανάκληση, διατάχθηκε, δηλαδή, να επιστρέψει το προσωπικό.** Στο πόρισμα της αστυνομίας φαίνεται ότι καταγράφεται, ενώ στον κ. Πολύβιου, όπως πολλά αλλά τεκμήρια, αφήνονται στην ροή αποσπασμάτων χωρίς διερεύνηση και συζήτηση. Πως το εξηγεί αυτό ο κ. Πολυβίου; Δεν αξίζει αυτό το παράδοξο η παράλογο να «γίνει

ανάκληση» (να κληθούν δηλαδή και άλλα άτομα στον χώρο της έκρηξης) να σχολιαστεί και διερευνηθεί; Δεν είναι τουλάχιστον κάτι το οποίο πρέπει να επισημανθεί για να μη επαναληφθεί; Η μήπως η εξαίρεση των άμεσα εμπλεκόμενων υψηλά ισταμένων, σημαίνει ότι σε τέτοιες περιπτώσεις οι μόνιμοι αξιωματικοί στο στρατό μπορούν να διατάζουν και να μην διερευνάται το λάθος; Πλήρης μη-κατανόηση από τους αρμόδιους της μονάδας για το τι είναι «έκρηξη» και «κίνδυνος»; Με βάση ποια λογική (ακόμα και αν δεχτούμε την αμέλεια από άγνοια) φέρνει κάποιος μόνιμος αξιωματικός και άλλους στον χώρο μιας πιθανής έκρηξης; Η αποσιώπηση (η καταγραφή χωρίς σχόλιο η αξιολόγηση) του τεκμηρίου εντάσσεται στην προσπάθεια του κ. Πολυβίου να αποσιωπά τις ευθύνες της μονάδας και των αρμόδιων στην έκρηξη. Αποσιωπά την ευθύνη των ιεραρχικά στρατιωτικών αρμοδίων (και των σχετικών δομών) για να την μεταφέρει αλλού.

Ας προχωρήσουμε στο επόμενο στάδιο -του στρατού σαν μιας ευρύτερης δομής. Εδώ αξίζουν να διερευνηθούν 2 θέματα τα οποία και πάλιν λογοκρίνει ο κ. Πολυβίου δείχνοντας μια απροθυμία να διερευνήσει το θέμα σε βάθος και, πάλι, μια σαφή μεροληψία: το ζήτημα της μη κατασκευής στεγάστρου, και το ζήτημα της μη-μεταφοράς των δειγμάτων στην Ελλάδα για ανάλυση.

1. Γιατί δεν έγινε στεγάστρο; Η μονάδα φαίνεται να είχε κονδύλια για έργα αλλά δεν φαίνεται να ενδιαφερόταν να κατασκευαστεί στεγάστρο. Το ζήτημα του στεγάστρου επανέρχεται σαν νευραλγικό εφόσον η αιτία της έκρηξης αποδίδεται στην έκθεση του φορτίου στον ήλιο. Η βασική γραμμή υπεράσπισης του στρατού την οποία υιοθετεί ο κ. Πολυβίου, σχεδόν σαν δικηγόρος του, είναι ότι ο στρατός δεν ένταξε στο σύστημα του το φορτίο. Εδώ αξίζει να δει κάποιος την επιλεκτική χρήση των λέξεων «φύλαξη» και «φρούρηση» από τον κ. Πολυβίου. Η Πολιτεία είχε αναθέσει στον στρατό την «φύλαξη» του φορτίου το οποίο σημαίνει και προστασία από κινδύνους. Η χρήση της λέξης «φύλαξη» στα αποσπάσματα τα οποία παραθέτει ο κ. Πολυβίου σε σχέση με την διαδικασία κατάσχεσης είναι σαφής. Στην αναφορά του υπεύθυνου του Τμήματος Τελωνείων για τις διαβουλεύσεις με τον Γενικό Εισαγγελέα αναφέρεται: «*Συμφωνήθηκε επίσης με τον Γεν. Εισαγγελέα, ότι, επειδή η ΕΦ θα αναλάμβανε την ασφαλή φύλαξη των εν λόγω ειδών.*»[24] Η «φρούρηση» είναι πιο περιορισμένη έννοια και παραπέμπει σε αποστασιοποίηση από το φορτίο: «*Όχι κανονική φύλαξη (όπως θα γινόταν με στρατιωτικό υλικό)*».[25] Είναι βέβαια άξιοι απορίας τι θεωρούσαν οι αρμόδιοι του στρατού ένα φορτίο με πυρίτιδα αν όχι «στρατιωτικό υλικό». Και είναι επίσης εντυπωσιακό ότι ένας δημόσιος λειτουργός προσπαθεί τόσο άτσαλα να καλύψει μια εξόφθαλμη παράβλεψη στην ανάθεση καθήκοντος. Έτσι ο κ. Πολυβίου υιοθετεί ένα παράδοξο λεκτικό σχήμα: «*Φρούρηση των χώρου φύλαξης.*»[26] Ακολούθως αναφέρεται στις σκοπιές αλλά δεν εξηγεί ποιου ήταν η ευθύνη για την «φύλαξη». Το ότι ο στρατός δεν φρόντισε να λάβει τα μέτρα του, δεν μπορεί να δικαιολογείται με την αναφορά σε μια αόρατη δύναμη η οποία θα είχε την φύλαξη - και ο στρατός απλά την «φρούρηση». Αν υπάρχει μια ευθύνη η οποία ανατέθηκε στον στρατό ήταν σαφώς, όπως δείχνουν οι αναφορές, της «φύλαξης» - και σε αυτό το σημείο το ζήτημα του στεγάστρου είναι κομβικό και αποκαλυπτικό όπως θα δούμε. Διότι τέθηκε από την αρχή (στην διαδικασία κατάσχεσης και μεταφοράς) και ακολούθως τέθηκε ξανά από τους αρμόδιους του στρατού - χωρίς όμως να αναλάβουν τις αρμόζουσες ευθύνες για την κατασκευή του.

Υπήρχαν κατεγραμμένες ανησυχίες από την άνοιξη του 2009, οι οποίες αυξήθηκαν την άνοιξη του 2010. Με βάση την θέση του κ. Πολυβίου ότι η ύπαρξη της λέξης «έκρηξη» σε σύσκεψη το Φεβρουάριο του 2011, σήμαινε κίνδυνο, τότε όσοι ήξεραν για αυτούς του πιθανούς κινδύνους και δεν έκαναν κάτι έχουν ευθύνη. Ένα βασικό πρόβλημα το οποίο θεωρείται ότι προκάλεσε την έκρηξη ήταν η απουσία στεγάστρου. Ας δούμε λοιπόν πως το διερευνά το θέμα ο κ. Πολυβίου και ποιες ερωτήσεις δεν καταθέτει ο ίδιος παρά τον ρόλο του σαν ερευνητή:

Στο σημείωμα του κ. Γεωργιαδη, για τον έλεγχο του φορτίου στις 18 Φεβρουάριου αναφέρεται σαφώς ότι «*..κατασκευάζεται στο ΝΒΕΦ ειδικός στεγασμένος χώρος για μεταφορά και μόνιμη εγκατάσταση*

όλου του φορτίου..».[27] Ενώ υπάρχει και αναφορά στα οικονομικά με επιστολή για έγκριση «..των συνεχών δαπανών που απέστειλε το ΓΕΕΦ..».[28]

Άρα υπήρχε η πρόθεση για στέγαστρο - είναι ενδιαφέρον επίσης ότι ο αρμόδιος του στρατού έβλεπε την εγκατάσταση σαν πιο μόνιμη από ότι παραδέχονται άλλοι και ο ίδιος ο κ. Πολυβίου.[29] Αξίζει, επίσης, μια αναφορά στο ζήτημα των δαπανών το οποίο ο κ. Πολυβίου προσπερνά. Σύμφωνα με την καταγραφή είχαν εγκριθεί 93, 000 ευρώ, και είχαν ξοδευτεί 40, 000 για την βάση. Τι απέγιναν τα υπόλοιπα χρήματα;[30]

Το θέμα του στεγάστρου τέθηκε και από τον κ. Τσαλικιδη τον Μάιο του 2009 - χωρίς ωστόσο να γίνει οτιδήποτε. Στο κείμενο του κ. Πολυβίου γίνεται μια αναφορά για τις σκέψεις μερικών γραφειοκρατικά υπεύθυνων[31] χωρίς, ωστόσο, να διερευνάται γιατί δεν προχώρησε ο στρατός (από την ηγεσία μέχρι την τοπική μονάδα) να διεκδικήσει μια στοιχειώδη προστασία - όπως έστω προνοείτο στον αρχικό σχεδιασμό - αλλά και στις παρατηρήσεις του ίδιου του αρχηγού της Εθνικής Φρουράς. Ο κ. Πολυβίου ουσιαστικά καταγράφει ότι πάρθηκε από ενδιάμεσα γραφειοκρατικά στελέχη (με την συμμετοχή και του «Ναυτικού») απόφαση για μη κατασκευή στεγάστρου - και αντί να εστιάσει στις ευθύνες μη τήρησης των οδηγιών φύλαξης, αναζητά, και πάλιν, ευθύνες, αλλού - παρά το ότι οι οδηγίες της πολιτικής ηγεσίας για «φύλαξη» ήταν σαφείς. Είναι μάλλον εξόφθαλμη και πάλιν η προσπάθεια συγκάλυψης των ευθυνών του στρατού.

Ακολουθούν διάφορες συσκέψεις και σημειώματα όπου ο στρατός ζητά να φύγει (η να καταστραφεί το φορτίο) λόγω κινδύνων - αλλά όχι μόνο. Και αυτό είναι ίσως αποκαλυπτικό. Ήδη από τον Αύγουστο το ΓΕΕΦ ζητά να φύγει το φορτίο διότι χρειαζόταν προσωπικό για την φρούρηση του και στις 4/11/2009 καταγράφεται ότι στον χώρο «προβλέπονται μελλοντικές νέες εγκαταστάσεις για κάλυψη των αναγκών της Εθνικής Φρουράς..» γιατί προγραμματίζονταν «νέα έργα στην μονάδα».[32] Ενώ, τον επόμενο χρόνο, στις 17/6/2010 καταγράφεται ότι «..στο χώρο που είναι αποθηκευμένο το φορτίο, προγραμματίζονται να γίνουν νέα έργα για την ναυτική βάση..».[33] Ακόμα πιο εντυπωσιακά, στο τέλος του χρόνου του 2010, σε επιστολή του προϊστάμενου Τομέα Αμυντικών Έργων καταγράφεται ότι : «Σε λίγους μήνες ξεκινούν έργα στην ναυτική βάση..»[34] Δηλαδή λογικά είχε υποβληθεί (η εγκριθεί ήδη) κονδύλι για τα «έργα» - αλλά για το στέγαστρο δεν υποβλήθηκε ούτε αίτηση ούτε υπήρχε πρόθεση να γίνει έστω αίτηση για να χρησιμοποιηθούν διαθέσιμα κονδύλια για έκτακτη ανάγκη.

Αυτές είναι οι αναφορές που γίνονταν από το στρατό : η μονάδα θέλει τον χώρο για νέα έργα και δεν έχει προσωπικό για την φρούρηση. Ουσιαστικά ο στρατός σαν δομή δεν ανελάμβανε τις υποχρεώσεις του - αποφεύγοντας ακόμα και την διεκδίκηση κατασκευής στεγάστρου από φόβο (μπορεί να υποθέσει κάποιος) μήπως δεν γίνουν άλλα έργα. Δεν υπήρχε εδώ παράβλεψη κινδύνων; Αν ήταν σαφές από το φθινόπωρο του 2009 ότι το θέμα καθυστερούσε λόγω των εκβιασμών των εμπλεκόμενων χωρών στο κυπριακό, τότε δεν θα έπρεπε ο στρατός να φροντίσει για την κατασκευή στεγάστρου; Όταν μάλιστα ομολογείται ότι υπήρχαν προγραμματισμένα έργα (και άρα σχετικά κονδύλια) δεν είναι εντυπωσιακό ότι ακόμα και μετά την σύσκεψη του Φεβρουαρίου του 2011 κανένας δεν φάνηκε να ενδιαφέρεται να κάνει κάτι; Αυτό είχε να κάνει και με την μονάδα αλλά και με την ευρύτερη ιεραρχία του στρατού και την απροθυμία να αναλάβει καθήκοντα τα οποία του ανατέθηκαν - έστω της φύλαξης από δολιοφθορά. Αλλά και της προστασίας των στρατιωτών.

Ο κ. Πολυβίου απλά αποφεύγει τα σχόλια, και ιδιαίτερα τις αξιολογήσεις, καταγράφοντας μόνο τα έγγραφα που δείχνουν την απροθυμία των αρμόδιων του στρατού να αναλάβουν βασική ευθύνη προστασίας του υλικού που είχαν υπό την φύλαξη τους- αξίζει να αναφερθεί ότι ούτε η σκοπιά επί 24ωρου βάσεως δεν τηρήθηκε και άρα η πιθανότητα δολιοφθοράς, η κλοπής πυρίτιδας, ήταν εφικτή-υπαρκτή.[35]

Δεν είναι μόνο θέμα ποιοι έκαναν λάθη. Υπάρχει μια σαφής γραφειοκρατική απροθυμία η οποία

προτιμούσε να μην ξοδέψει λεφτά για στέγαστρο – παρά τους κίνδυνους που εκτιμούνταν από την ίδια δομή σαν πιθανοί (λ.χ. αλλοίωση πυρίτιδας από ζέστη το καλοκαίρι).

Συγκριτική αναφορά στην εφαρμογή της αξιολόγησης των ευθυνών με βάση την γνώση των δεδομένων. Ιδού, λοιπόν, μια σειρά ερωτήσεων που για τον πόρισμα Πολυβίου είναι ουσιαστικά λογοκρινόμενες έστω και αν, σαν καταγραφείας τεκμηρίων, τα συμπεριλαμβάνει στις καταγραφές (εξ ανάγκης, μπορεί να πει κάποιος, αφού τέτοια τεκμήρια θα καταγράφονταν και στο πόρισμα έρευνα της αστυνομίας). Γιατί δεν έγινε στέγαστρο; Ποιος αποφάσισε να μην γίνει – αφού φαίνεται να ήταν στο αρχικό σχεδιασμό; Γιατί ακολούθως οι αρμόδιοι της μονάδας, ο υπεύθυνος του αρμόδιου σώματος στρατού και οι ανώτεροι του δεν υπέβαλαν στο υπουργείο άμυνας αίτηση για στέγαστρο όταν άρχισαν να ανησυχούν για την επίδραση των καιρικών συνθηκών; Δεν μπορεί εδώ να επικαλεστεί άγνοια των εμπλεκόμενων του στρατού ο κ. Πολυβίου αφού είναι καταγραμμένες στις αναφορές τους[36] ότι «κάποιος κίνδυνος» λόγω της θερμοκρασίας θα υπήρχε. Δεν ήξεραν οι αρμόδιοι της μονάδας για τις εκθέσεις που υποβάλλονταν; Δεν θα έπρεπε να ρωτήσουν αφού με βάση τις δικές τους ανησυχίες (για το προσωπικό, στις σκοπιές και τα νέα έργα) στέλλονταν οι εκθέσεις; Αυτά τα ερωτήματα ο κ. Πολυβίου τα λογόκρινε. Μπορεί να υποθέσει κάποιος βλέποντας την ευρύτερη στρατηγική της ρητορικής του ότι λειτούργησε σαν άτομο είτε με αδυναμία να κατανοήσει το ζητούμενο από τον δημόσιο ρόλο του, είτε με κραυγαλέα λάθη ανάλυσης, είτε με στόχο να συγκαλύψει κάποιες ευθύνες. Όποιο και αν είναι το κίνητρο του, το γεγονός είναι ότι δεν υπέβαλε όλους τους εμπλεκόμενους στην ίδια αξιολόγηση και τις ίδιες ερωτήσεις όσον αφορά ανάλογα θέματα «ευθύνης».

Το ότι οι αρμόδιοι του στρατού υποβίβαζαν οι ίδιοι τον κίνδυνο είναι σαφές – όταν κάποιος ανησυχεί (η «έπρεπε να ανησυχεί» αφού κάθε μέρα βλέπει το φορτίο και τον σταθμό της ΑΗΚ – ένα άλλο κριτήριο το οποίο δεν εφαρμόζει εδώ ο κ. Πολυβίου ενώ αλλού το έκανε, σχεδόν, κεντρικό θέμα) και αντί να προβάλει άμεσα τον κίνδυνο στις αναφορές επικαλείται ανάγκες μείωσης σκοπιάς και οικοδομικών εργασιών προφανώς δεν δίνει την αρμόζουσα σημασία. Εδώ ο κ. Πολυβίου παραβλέπει την σχετική σημασία της έμφασης και των συνακόλουθων πράξεων η παραλείψεων, και άρα της ευθύνης των στρατιωτικών. Όταν όμως συζητά ένα σημείωμα το οποίο υποβλήθηκε στον Πρόεδρο τον Σεπτέμβριο του 2011, με στόχο την πληροφόρηση του για την στροφή προς την διαδικασία καταστροφής του φορτίου (μετά από αλλαγή στάσης του Ιράν), ο κ. Πολυβίου απομονώνει την φράση «κίνδυνος» (αποσιωπά ακόμα και την αόριστη προηγούμενη λέξη “κάποιοι”) για να πει ότι ο Πρόεδρος ήξερε. Το τι “ήξερε” σε αυτό το πλαίσιο δεν το συζητά ο κ. Πολυβίου - ο οποίος σε άλλες περιπτώσεις θα αποφύγει τελείως την ευθύνη όσων όχι μόνο είδαν την λέξη “κίνδυνος” αλλά και πιο έντονες περιγραφές όπως “αλλοίωση”. Ο Πρόεδρος πληροφορήθηκε ότι σύμφωνα με τους στρατιωτικούς υπήρχε «κάποιος κίνδυνος» – και συγκατένευσε στην καταστροφή τους. Οι στρατιωτικοί, όμως, οι οποίοι έλεγαν τα περί κινδύνων δεν ήξεραν; Δεν θα έπρεπε να φροντίσουν με κάθε τρόπο για ένα στέγαστρο; Και πάλιν η σύγκριση δείχνει την μεροληπτικότητα του κ. Πολυβίου.

2. Περιμένοντας να πάνε τα δείγματα πυρίτιδας στην Ελλάδα για ανάλυση: ένα παράδοξο χωρίς ερωτήσεις. Τον Φεβρουάριο του 2011 έγινε μια σύσκεψη με την συμμετοχή των υπουργών εξωτερικών και άμυνας για το φορτίο. Το μεν υπουργείο άμυνας και ο στρατός υποστήριζαν την καταστροφή ενώ το υπουργείο εξωτερικών, έχοντας υπό όψιν τις διαπραγματεύσεις με το Ιράν, υποστήριζε την εκποίηση. Με βάση το ότι είχε ειπωθεί ότι υπήρχε κίνδυνος από αλλοίωση των υλικών, αποφασίστηκε να σταλεί δείγμα για ανάλυση. Το παράδοξο ήταν ότι αποφασίστηκε να σταλεί το δείγμα στην Ελλάδα. Για 5 ολόκληρους μήνες το δείγμα ήταν έτοιμο και δεν έγινε κατορθωτό να σταλεί στην Ελλάδα. Ο κ. Πολυβίου καταγράφει την απροθυμία τόσο των κυπριακών αερογραμμών να το μεταφέρουν όσο και των ελληνικών αρχών να το δεχθούν. Αυτό που παραδόξως λείπει εδώ (σε σχέση με άλλες περιπτώσεις/θέματα/ διερευνήσεις) είναι ότι ο κ. Πολυβίου δεν διερωτάται καν γιατί έπρεπε να πάει Ελλάδα. Γιατί ο κυπριακός στρατιωτικός μηχανισμός του κράτους, αγνοεί ένα χημείο

δίπλα του και απευθύνεται σε άλλη χώρα;

Η μη συζήτηση της σχέσης κυπριακού και ελληνικού στρατού είναι η βασική αιτία αυτής της σιωπής. Και εδώ υπάρχει ένα ευρύτερο θεσμικό πρόβλημα το οποίο δεν έχει να κάνει με τον Πρόεδρο αλλά με τις δομές μέσα από τις οποίες δημιουργήθηκε η Εθνική Φρουρά την δεκαετία του 60. Και όμως: αν πήγαινε το δείγμα στο κυπριακό χημείο θα υπήρχε αρκετός χρόνος να γίνει διαχωρισμός, καταστροφή και εκποίηση όπως ήταν προγραμματισμένο. Όλοι οι εμπλεκόμενοι αδιαφορήσαν – αλλά εδώ ήταν βασική ευθύνη του στρατού να πάρει δείγματα επικινδυνότητας σε κάποιο χημείο. Δυστυχώς όπως και με το στέγαστρο ο στρατός σαν «σύστημα-δομή» έθεσε μεν το θέμα αλλά όταν προτάθηκε διαδικασία άφησε πάλι το θέμα χωρίς πρακτική κίνηση – έτσι ούτε στέγαστρο έγινε, ούτε αναλύσεις πυρίτιδας.

Η μη συζήτηση και αναζήτηση αιτιών για την απροθυμία του ελληνικού κράτους να δεχθεί τα δείγματα για ανάλυση θέτει επιπρόσθετα προβλήματα για την στάση (και κατανόηση) του ερευνητή - λειτουργού: αν οι κυπριακές αερογραμμές, και το ελληνικό κράτος ανησυχούσαν για κινδύνους (από το δείγμα πυρίτιδας αλλά και από πολιτικές ενδεχομένως προεκτάσεις) τότε υπάρχουν 2 δεδομένα: σε σύγκριση με τις κυπριακές αερογραμμές ο χειρισμός του στρατού φαίνεται πρόχειρος και ανεύθυνος. Αν από την άλλη το ελληνικό κράτος είχε ενδοιασμούς να παραλάβει έστω και δείγμα της συγκεκριμένης πυρίτιδας, δεν θα έπρεπε να διερευνηθεί το γιατί – και να είναι πιο προσεκτικός ο ίδιος ο αναλυτής όταν μιλά, όπως θα δούμε πιο κάτω, για «προσφορές» μετά την κατάσχεση; Τι δεν ήθελε να αναλάβει το ελληνικό κράτος;

Οι πολιτικές αποφάσεις: η απόπειρα να μετατραπεί η επιλογή του Μαρί σε θέμα, η λογοκρισία της πολιτικής διάστασης του ζητήματος σε σχέση με το κυπριακό, η παράδοξη-αντιφατική απαλλαγή της Βουλής, και η απόπειρα να αναζητηθούν ευθύνες ακόμα και χωρίς να υπάρχει τεκμήριο πληροφόρησης.

Ας περάσουμε τώρα στην αξιολόγηση των πολιτικών θεσμών. Στο σημείο διασταύρωσης της πολιτικής με την στρατιωτική δομή του κράτους, ο κ. Πολυβίου επιχείρησε να θέσει θέμα, για την γειτνίαση του στρατοπέδου με τον σταθμό της ΑΗΚ στο Μαρι. Εδώ ο κ. Πολυβίου επαναλαμβάνει ότι επειδή η Βάση ήταν κοντά στον σταθμό της ΑΗΚ ήταν ο χειρότερος χώρος να τοποθετηθούν. Παραβλέπει το ότι άλλοι πιθανοί χώροι προνοούσαν την εγκατάσταση του φορτίου σε κατοικημένες περιοχές. Η επιμονή του είναι λογικά ρητορική και παραβλέπει επισκιάζοντας (έστω και αν καταγράφει) πως επιλέγηκε ο χώρος.

Στα τεκμήρια (και παρά την διαφορά Παπακωστα-Μπισμπικα για την εισήγηση των 3 χώρων αρχικά) υπάρχει σαφής καταγραφή ότι ο συνταγματάρχης Γεωργιαδης επισκέφθηκε και τους 3 χώρους και, όπως λέει, επέλεξε το Μαρι. Το θέμα του που θα έμπαινε το φορτίο στην βάση πως θα στοιβαζόταν, όπως επίσης καταγράφεται, ήταν και πάλι θέμα των αρμόδιων του στρατού. Από την μαρτυρία-κατάθεση του Προέδρου φάνηκε ότι ο κ. Πολυβίου αναζητούσε κάποιο έστω και απόμακρο τεκμήριο για να κατηγορήσει τον Πρόεδρο για την επιλογή. Δεν βρήκε όποτε αφήνει το θέμα να αιωρείται αντί να σχολιάσει με σαφήνεια τα δεδομένα. Αν, από την άλλη, δεχτούμε την θέση ότι κάποιος όφειλε να ξέρει, τότε σαφώς ο κ. Πολυβίου έκανε ελλιπτική έρευνα. Αν λ.χ. είναι τόσο αυτονόητο ότι δεν έπρεπε να μπει ένα τέτοιο φορτίο εκεί, ερεύνησε ο κ. Πολυβίου ποιος ήταν ο βαθμός «βιομηχανικής οχληρίας» και πως καθορίστηκε πολεοδομικά και οικολογικά η περιοχή; [37] Και γιατί κτίστηκε εκεί η ναυτική βάση;

Δεν μπορεί η ευθύνη της γνώσης για την «γειτνίαση» (όσον αφορά την γεωγραφία η την γειτνίαση όσο αφορά το βεληνεκές μιας έκρηξης) να αφορά μόνο τον Πρόεδρο η τον νυν Πρόεδρο. Προφανώς ο νυν βρήκε κάποιο θεσμικό, πολεοδομικό, πλαίσιο μπροστά του το οποίο είχε φτιαχτεί από πριν.

Αξίζει επίσης να αναφερθεί ότι οι άγγλοι εμπειρογνώμονες βρήκαν και πλεονεκτήματα για τον χώρο

(με τους λόφους του) ο οποίος περιόρισε τα θύματα

Συγκριτικό σχόλιο για την αξιολόγηση της Βουλής. Ξεκινώντας την αναφορά του για την Βουλή ο κ. Πολυβίου αναλώνεται (όπως και με τον στρατό) να απαλλάσσει την Βουλή από ευθύνες πριν καν καταθέσει τα τεκμήρια. Λέει ότι οι 2 αρμόδιες επιτροπές της Βουλής έπρεπε να κινηθούν μετά από πληροφόρηση. Σημειωτέον ότι αυτό το πλεονέκτημα (να έχεις γνώση - μετά από πληροφόρηση- για να πράξεις) δεν το αναγνωρίζει στον Πρόεδρο σε μια αντίφαση που αποκαλύπτει μεροληπτική στάση. Ακολούθως, αναγκάζεται (εφόσον υπάρχει το τεκμήριο) να αναφερθεί στην έκθεση της Γενικής Ελέγκτριας για το 2009 η οποία κατατέθηκε το τέλος του 2010 (7 μήνες πριν την έκρηξη) στην Επιτροπή Ελέγχου της Βουλής. Ακολούθως σε νέα έκκληση του επικεφαλής της επιτροπής έλεγχου του στάλθηκαν από διάφορα υπουργεία, αναφορές για διάφορα θέματα τον Φεβρουάριο του 2011 (5 μήνες πριν την έκρηξη). Στάλθηκαν και από το υπουργείο άμυνας αναφορές για την κατάσταση του φορτίου στο Μαρι. Αξίζει να δούμε τι έγγραφε αυτή η ενημέρωση η οποία διαβιβάστηκε στην Επιτροπή Ελέγχου από το Υπουργείο Άμυνας - στον «πρόεδρο και τα μέλη της» όπως παραδέχεται ο κ. Πολυβίου: Αφού παραθέτει το σχετικό απόσπασμα της Γεν. Ελέγκτριας προχωρεί, σε «σημείωμα», και πληροφορεί τον πρόεδρο και τα μέλη της Επιτροπής Ελέγχου για τις εξελίξεις από το 2009 μέχρι το 2011 . Και σε αυτό το πλαίσιο αφού καταγράφει τα μόνιμα παράπονα του στρατού για τις σκοπιές αναφέρει τους κίνδυνους που διαφαίνονται - πιο αναλυτικά από το «κάποιοι κίνδυνοι»:

«...την αποθήκευση του φορτίου σε υπαίθρια στοιβάδα, όπου εγκυμονούν κίνδυνοι πλήρους αλλοίωσης και καταστροφής του καθώς και ως προς το γεγονός ότι ένα μεγάλο μέρος του φορτίου αποτελείται από πυρίτιδα δίφορων ειδών των οποίων η σύνθεση και η αντίδραση τους σε ψηλές θερμοκρασίες είναι άγνωστη.»[38]

Σύμφωνα με τον κ. Πολυβίου ο βουλευτής και πρόεδρος της επιτροπής κ. Γεωργίου «μελέτησε τόσο τις παρατηρήσεις της Γενικής Ελεγκτού όσο και τα σχόλια του Υπουργείου Άμυνας.»[39]

Αυτά που «μελέτησε» ο κ. Γεωργίου μιλούν για κίνδυνο «πλήρους αλλοίωσης» όπως και για κίνδυνους από το καλοκαίρι αλλά και για τις συσκέψεις για το θέμα. Υπενθυμίζεται ότι στην περίπτωση του Προέδρου ο κ. Πολυβίου προσπάθησε να επιχειρηματολογήσει ότι «ήξερε η έπρεπε να ξέρει» αφού υπήρχε η διατύπωση «κάποιοι κίνδυνοι» σε ένα ευρύτερο πλαίσιο. Αν όμως ο Πρόεδρος έπρεπε να υποψιαστεί κάτι τέτοιο, γιατί να μην είναι υπόλογος και ο κ. Γεωργίου ο οποίος διάβασε μια εκτενή αναφορά και άρα «ήξερε» σίγουρα από τον Μάρτιο του 2011 - δηλαδή 5 μήνες πριν την έκρηξη; Γιατί δεν ανέλαβε δράση - να συζητήσει έστω με τον αρμόδιο της Επιτροπής Άμυνας; Δεν έπραξε τίποτα. Ούτε ο επικεφαλής της άλλης σχετικής επιτροπής (άμυνας) επέδειξε οποιονδήποτε ενδιαφέρον[40] για το θέμα - είτε διότι λόγω ευθύνης κοίταξε την αναφορά της Γενικής Ελέγκτριας για θέματα άμυνας, είτε γιατί σαν πολιτικός αρχηγός που είχε κάνει και δήλωση τότε για την εκφόρτωση το 2009 (άρα ήξερε, σαφώς, για το θέμα), είχε και γνώση και άμεση ευθύνη ελέγχου. Δεν ήξερε ο κ. Ομήρου που είναι το Μαρι, που η Βάση και που ο σταθμός της ΑΗΚ; Επιτρέπεται να μην ξέρουν οι Γ. Ομήρου και Γ. Γεωργίου αλλά όχι ο Δ. Χριστοφιας; Η απαλλαγή και των 2 υπεύθυνων επιτροπών της Βουλής χωρίς καν να κληθούν να δώσουν μαρτυρία - σε κλίμα ερωτήσεων ανάλογων προς όσες υποβλήθηκαν στον Δ. Χριστοφια είναι επίσης ενδεικτικό των μεροληπτικών στάσεων του κ. Πολυβίου. Η προκατάληψη είναι εξόφθαλμη όταν αναφέρεται στο γιατί η Βουλή και οι επιτροπές της (η «Βουλή γενικότερα»), δεν επιδείξαν ενδιαφέρον για το θέμα: «...η Επιτροπή Ελέγχου, καθώς και η Βουλή γενικότερα, δέχονταν τις διαβεβαιώσεις του Υπουργού Άμυνας ότι τα όπλα και τα πυρομαχικά της Εθνικής Φρουράς τύγγαναν ασφαλούς φύλαξης».[41] Εδώ γίνεται αποδεκτή η διαβεβαίωση από την Εθνική Φρουρά για ασφαλή «φύλαξη» η οποία στην περίπτωση της εκτελεστικής εξουσίας, δεν γίνεται αποδεκτή.

Όσον αφορά όμως τον επικεφαλής της Επιτροπής Ελέγχου υπάρχει και κάτι πιο εντυπωσιακό – μια αντίφαση που μάλλον πηγάζει από την ανάγκη του κ. Πολυβίου να καταγράψει εξόφθαλμο τεκμήριο, αλλά ταυτόχρονα να το λογοκρίνει μετατοπίζοντας το θέμα αλλού. Για να εξηγήσει ο κ. Πολυβίου το πώς αναλαμβάνει η Επιτροπή Ελέγχου θέματα παραθέτει ένα απόσπασμα στο οποίο η επιτροπή πληροφορείται για ζητήματα τα οποία αφορούν θέματα εκρηκτικών. Μα αν η Επιτροπή Ελέγχου δεν ασχολείται μόνο με τα οικονομικά, όπως επαναλαμβάνει ο κ. Πολυβίου, τότε προφανώς έχει πιο άμεση ευθύνη για το ότι ένα θέμα εκρηκτικών (με δεδομένο το σημείωμα του Υπουργείου το οποίο “μελέτησε” - σύμφωνα με την μαρτυρία- ο κ. Γεωργίου) δεν διερευνήθηκε. Αν ο αρμόδιος για τον έλεγχο δεν αναμένονταν να ξέρει λόγω μη στρατιωτικής αρμοδιότητας, η γιατί δεν του παρασχέθηκαν ικανοποιητικές πληροφορίες, τότε ανάλογα θα πρέπει να κριθούν όλοι.

Ο τρόπος που οι κ. Ομήρου και Γεωργίου απαλλάσσονται χωρίς να ερωτηθούν καν με τα ίδια κριτήρια με τα οποία αξιολογείται ο Πρόεδρος είναι χαρακτηριστικός της ευρύτερης μεροληψίας που, και πάλιν δυστυχώς, φαίνεται να αγγίζει και την πολιτική μεροληψία και ενδεχομένως και κίνητρα.

Η λογοκρισία του κυπριακού

Η μεροληπτική στάση του κ. Πολυβίου γίνεται πλέον εξόφθαλμη στο σημείο της αξιολόγησης της στάσης της Κύπρου ανάμεσα σε πολλαπλές πιέσεις για την κατάσχεση αρχικά του φορτίου και μετά τις πιέσεις από τις ιδιοκτήτριες χώρες οι οποίες εκβίαζαν σε σχέση με την αναγνώριση των κατεχομένων.

Ένας ερευνητής οφείλει να καταγράψει τα τεκμήρια και τις διαφορετικές απόψεις ή οπτικές που υπάρχουν, και μετά να αξιολογήσει οπτικές με βάση τα διαθέσιμα τεκμήρια. Στις μαρτυρίες ο κ. Πολυβίου ήταν αναγκασμένος να καταγράψει στοιχεία που ενδεχομένως θα έχει και η έρευνα της αστυνομίας. Στην πολιτική, όμως, στην οποία φάνηκε να εμπλέκεται διευρύνοντας (ενώ αλλού λογόκρινε) την έννοια της ευθύνης, η αποσιώπηση των διαθέσιμων στοιχείων είναι έκδηλη.

Όταν λ.χ. εκλεγεί ένας Πρόεδρος με δέσμευση ότι θα αγωνιστεί για την μη-αναγνώριση τ/κ κράτους στην Κύπρο (γιατί αυτό θα ήταν διχοτόμηση) έχει πάρει λαϊκή εντολή από την διαδικασία εκλογής του προς τα πού να κινηθεί στις διεθνείς σχέσεις. Η αξιολόγηση του δεν μπορεί να αφαιρεί αυτό το στοιχείο και να υποκαθιστά με τις οποίες προσωπικές πολιτικές θέσεις του κ. Πολυβίου - ο οποίος φαίνεται είτε να αδιαφορεί για την αναγνώριση των κατεχομένων η να προσπαθεί να λογοκρίνει την αιτία της μη απαλλαγής από το φορτίο (την απειλή για κίνηση αναγνώρισης). Έτσι αντί να λειτουργήσει σαν ερευνητής λειτουργεί σαν πολιτικός, και οι αντιφάσεις του γίνονται εξόφθαλμες. Διότι εδώ παραβλέπει ακόμα και το συνταγματικό πλαίσιο[42] στο οποίο καθορίζεται δημοκρατικά η ευθύνη της κυβέρνησης.

Όταν αναφέρεται στην κατακράτηση του φορτίου λ.χ. αναφέρεται στις πιέσεις από την Συρία και μετά το Ιράν, χωρίς όμως καμία αναφορά στο τι θα μπορούσαν να κάνουν σε σχέση με το εμπόριο στα κατεχόμενα. Αναφέρει ονομαστικά το πλοίο Gregorio χωρίς όμως να εξηγήσει τι έγινε και γιατί είναι σημαντικό το επεισόδιο για την πολιτική σε σχέση με το κυπριακό: Το ότι το 2006 η Συρία αντέδρασε σε παρόμοιο επεισόδιο ελέγχου πλοίου με το άνοιγμα της γραμμής Λατακεία - Αμμόχωστος. Είχε η δεν είχε ευθύνη ο Πρόεδρος (και ο υπουργός εξωτερικών) να έχουν αυτόν τον κίνδυνο σαν προεξέχοντα με βάση τις αρμοδιότητες τους; Ο κ. Πολυβίου αναγνωρίζει ότι λόγω διεθνών πιέσεων αναγκαστήκαμε να πάρουμε το φορτίο. Ποιες ήταν οι πιέσεις; Ήταν πιέσεις από τις ΗΠΑ σε σχέση με το κυπριακό. Αποφεύγει εδώ να συζητήσει τα διαθέσιμα στοιχεία.[43] Ακολουθώντας αποσιωπά και τις πιέσεις από την Συρία - και απλά καταγράφει ότι οι Σύριοι (και οι Ιρανοί μέχρι σε ένα χρονικό σημείο) επέμεναν έντονα. Όταν όμως ο αφηγητής δεν αναφέρεται στο τι ήταν το αντικείμενο της πίεσης/απειλής τους, δίνει μια σαφώς παραπλανητική εικόνα. Είναι σε αυτό το πλαίσιο που ενώ αναγνωρίζει, έστω και με ένα είδος δυσφορίας, ότι η θέση του Προέδρου προς τον Ασαντ το 2009,[44] ήταν αναγκαία (ή, έστω, όπως γράφει «την δέχεται»), εντούτοις επιμένει μετά

να την αναφέρει παραπλανητικά λες και ήταν αλήθεια ότι σκόπευε κάποιος από την κυπριακή πλευρά να τα επιστρέψει στην Συρία. Παραβλέπει ότι έχει μπροστά του τεκμήρια που αποκλείουν οποιαδήποτε επιστροφή – ακόμα και το εξόφθαλμο στοιχείο ότι τοποθετήθηκαν σε περιοχή όπου υπήρχαν και αγγλικοί περίπολοι. Όπως παραβλέπει και τις συζητήσεις με το Ιράν για συμφωνία εκποίησης. Και εδώ δεν μπορεί να ισχυριστεί καν ότι παράβλεψε το έγγραφο – στο κείμενο του Σεπτέμβρη με την αναφορά σε «κάποιους κινδύνους» γίνεται σαφής αναφορά ότι δεν υπήρχε περίπτωση επιστροφής φορτίου αλλά είτε εκποίησης είτε καταστροφής. Όμως ο κ. Πολυβίου, λες και είναι δικηγόρος μιας πλευράς, αγνοεί τα τεκμήρια και το σύνολο τους εγγράφου. Είναι θέμα αξιοπιστίας του ερευνητή πλέον.

Μάλιστα σε κάποιο σημείο φαίνεται να είναι αιχμάλωτος της μονομέρειας του όταν θεωρεί σαν τεκμήριο ότι στην συνάντηση Ασαντ-Χριστοφια το 2010 δεν συζητήθηκε το θέμα. Μα αν παρακολουθήσει ο κ. Πολυβίου τα ίδια τα τεκμήρια τα οποία καταθέτει, τότε είναι εμφανές ότι στις σχετικές συναντήσεις η πίεση ερχόταν από τις συριακές αρχές οι οποίες πίεζαν τις κυπριακές αρχές σε σχέση με το φορτίο τους. Αν η Συρία δεν έθετε το “ζήτημα”, λογικά δεν θα το έθετε η Κυπριακή Δημοκρατία η οποία σε τέτοιες συζητήσεις είχε το διπλό ρόλο: να ζητά, από την μια, διακοπή της γραμμής Λατακεία-Αμμόχωστος και να εξηγά, από την άλλη, γιατί κατασχέθηκε ένα φορτίο το οποίο η Συρία διεκδικούσε σαν δικό της. Αντίθετα όπως φαίνεται από τα τεκμήρια η βασική κατεύθυνση της κυβέρνησης σε εκείνο το στάδιο ήταν η καταστροφή η εκποίηση – κάτι στο οποίο η Συρία θα μπορούσε να συγκατανεύσει σιωπηλά. Αφαιρώντας (λογοκρίνοντας) το πρόβλημα με την αναγνώριση των κατεχομένων ο κ. Πολυβίου φτιάχνει μια αποσπασματική εικόνα – η οποία είναι και μεροληπτική όσον αφορά τα στοιχεία που είναι διαθέσιμα και άρα τα υπάρχοντα δεδομένα. Αν δεν ήθελε να αναφερθεί στην κατάθεση του Πρόεδρου ο κ. Πολυβίου, υπάρχουν τα τεκμήρια της αμερικανικής πρεσβείας (μέσω wikileaks) και από τα οποία είναι σαφές ότι υπήρχε απειλή από την Συρία σε σχέση με το 2006- όπως αναφέρει ο αμερικανός πρέσβης η κυπριακή κυβέρνηση βρισκόταν «στην γωνία» σε σχέση με τις πιέσεις για αναγνώριση των κατεχομένων.

Η παραπλάνηση για τις «προσφορές» και τις απόπειρες της κυβέρνησης να απαλλαγεί από το φορτίο

Ένα άλλο σημείο στο οποίο ο κ. Πολυβίου παραπλανεί με ρητορικούς ακροβατισμούς παρά ερευνητικά τεκμήρια είναι η σχέση της Κυπριακής Δημοκρατίας με τον ΟΗΕ και την ΕΕ.

«..η βασική πολιτική γραμμή επιδίωξης ισορροπιών (μεταξύ ΕΕ και Ηνωμένων Εθνών , από την μια, και της Συρίας και του Ιράν, από την άλλη) ...»[45]

Αυτή η αναφορά κωδικοποιεί πλήρως την παραπλάνηση που επιχειρεί ο κ. Πολυβίου. Δεν υπήρξε αντιπαραθεση με την ΕΕ μετά την κατάσχεση. Στα αρχικά στάδια αποδοχής του πλοίου-φορτίου οι ευρωπαϊκές χώρες έδειξαν την σαφή θέση τους να κατασχεθεί το φορτίο όπως και έγινε. Υπήρξαν τότε (εκτός από συγχαρητήρια) προσφορές «συνδρομής»/βοήθειας αν υπήρχε ανάγκη («ετοιμότητα των χωρών τους για τεχνική η και κάθε άλλου είδους αρωγή», «εναπόκειται στην Κυπριακή Δημοκρατία να αποφασίσει αν χρειάζόταν στήριξη..») αλλά ο κ. Πολυβίου δεν καταγράφει «απαιτήσεις» η «διεκδικήσεις» από ευρωπαϊκές χώρες μετά την απόφαση για κατάσχεση που να δικαιολογούν την αυθαίρετη τοποθέτηση της ΕΕ σε δήθεν αντιπαραθεση με την Κυπριακή Δημοκρατία. Φαίνεται να ψεύδεται δυστυχώς εδώ ο κ. Πολυβίου μέσα από την κατασκευή ρητορικών σχημάτων που δεν βασίζονται στα τεκμήρια. Αξίζει εδώ να αναφερθεί η απάντηση του Γάλλου πρέσβη σε βολιδοσκόπηση από την κυπριακή κυβέρνηση για την πιθανότητα να πάρει η Γαλλία το φορτίο:

«Η Γαλλία, όμως, δεν γνωρίζει το περιεχόμενο του φορτίου και δεν μπορεί να απαντήσει σε τέτοια

περίπτωση χωρίς να εξετάσει το φορτίο. Εξέφρασε πάντως την πεποίθηση ότι η ΕΦ η οποία διαθέτει Γαλλικό υλικό και μέλη της οποίας είχαν Γαλλική εκπαίδευση είναι σε θέση να χειρισθεί το υλικό.»[46]

Δηλαδή η Γαλλία, αμέσως μετά την κατάσχεση, μας είπε «κανονίστε το μόνοι σας». Κάτι ανάλογο είχαν πει στην Ε.Ε., σύμφωνα με την κατάθεση του Μ. Κυπριανού, για τα προβλήματα που προέκυπταν στις «διμερείς σχέσεις» - ιδιαίτερα με βάση το κυπριακό. Αυτήν την διάσταση, όμως, την λογοκρίνει ο κ. Πολυβίου.

Γενικά σε αυτό το θέμα ο κ. Πολυβίου φαίνεται είτε να αδυνατεί να κατανοήσει ακόμα και τα τεκμήρια τα οποία καταγράφει - είτε να αδιαφορεί για τα τεκμήρια μπροστά σε αλλά κίνητρα (πολιτικά η αλλά) πέρα από την ερευνητική διαδικασία.

Όσο για τον ΟΗΕ, το ότι καθυστέρησε να έρθει μια επιτροπή έλεγχου του Συμβουλίου Ασφαλείας (καθυστέρηση η οποία όπως δείχνουν τα τεκμήρια και όπως παραδέχεται, αναγκαστικά και ο ίδιος ο κ. Πολυβίου είχε να κάμει με τις προσπάθειες συντονισμού των υπουργείων και προετοιμασίας του χώρου) δεν συνιστούσε αντιπαραθεση με τον ΟΗΕ.[47]

Η μόνη διαφορά που υπήρχε ήταν με τις χώρες οι οποίες διεκδικούσαν το φορτίο. Αυτό το αποσιωπά στην ανάλυση του ο κ. Πολυβίου για να κατασκευάσει μια ανύπαρκτη αντιπαραθεση με την Δύση. Είναι αυτό αξιολόγηση ερευνητή η σκόπιμη παραποίηση δεδομένων; Υπάρχει εδώ λ.χ. είτε άγνοια είτε σκόπιμη παραγνώριση του πως λειτουργεί το Συμβούλιο Ασφαλείας σε σχέση με τις κυρώσεις εναντίον του Ιράν (ότι δεν υπάρχει ομοφωνία παρά τα κατά καιρούς ψηφίσματα), αλλά ακόμα και του γεγονότος ότι το Συμβούλιο Ασφαλείας δεν μπορούσε να εγγυηθεί τις «διμερείς μας σχέσεις» με τις επηρεαζόμενες χώρες - και άρα τις αντιδράσεις τους στο κυπριακό.

Φαίνεται, όμως, ότι μάλλον ο κ. Πολυβίου λογοκρίνει σκόπιμα ακόμα και εκεί που υπάρχουν τεκμήρια - όπως την προσφορά της Κυπριακής Δημοκρατίας να δοθεί το φορτίο.[48] Η Κυπριακή Δημοκρατία είχε εισηγηθεί 3 πιθανότητες να μην μείνει το φορτίο στο νησί: να πάει στην Μάλτα, στον Λίβανο, η να φύγει από την Κύπρο με μπλε σημαία του ΟΗΕ. Και, όπως είπε και ο Πρόεδρος στην κατάθεση του, καμία εισήγηση δεν έγινε αποδεκτή από την ολομέλεια του Συμβουλίου Ασφαλείας. Αν είχε αμφιβολίες για την δήλωση ο κ. Πολυβίου όφειλε να τεκμηριώσει τις απόψεις του - όχι να αποσιωπά την ευρύτερη εικόνα και να παραγνωρίζει τεκμήρια για να κατασκευάσει μια παραπλανητική εικόνα για τα δεδομένα.

Έτσι ο κ. Πολυβίου λογοκρίνει την αιχμή της πίεσης των Σύριων και των Ιρανών σε σχέση με το κυπριακό και μετά κατασκευάζει μια παραπλανητική εικόνα για την ΕΕ και τον ΟΗΕ για να φτιάξει μια εικόνα αντιπαραθέσης ανάμεσα στην Κύπρο και την Δύση (με την οποία η Κύπρος ουσιαστικά δεν είχε να χωρίσει τίποτα αφού αποδέχτηκε το αίτημα της και κατακράτησε το φορτίο) αγνοώντας ότι οι πραγματικοί κίνδυνοι έρχονταν από την «Ανατολή».

Αυτού του είδους οι ρητορικές δεν ήταν μέρος των όρων εντολής. Αν ο κ. Πολυβίου πιστεύει ότι δεν πρέπει να κρατούνται ισορροπίες στην εξωτερική πολιτική όποιο και αν είναι το κόστος στο κυπριακό, αν πιστεύει πρέπει να εγκαταλειφθεί η διπλωματία στο αραβικό και μουσουλμανικό χώρο, κ.ο.κ. αυτά είναι προσωπικές πολιτικές θέσεις και δεν μπορεί να τις εισάγει στις αξιολογήσεις: δεν διορίστηκε για αυτό αλλά για να αξιολογήσει ισομερώς τα τεκμήρια μέσα στα πλαίσια των εργασιών της κυβέρνησης (συμπεριλαμβανόμενων και των όρων της λαϊκής εντολής η οποία προήλθε από τις εκλογές) και της λειτουργίας του κρατικού μηχανισμού.

Συμπεράσματα: μεροληψία και στοιχεία ένταξης του ερευνητή λειτουργού στο θεαματικό κλίμα των ΜΜΕ

Είναι έκδηλο ότι και στα 2 κριτήρια τα οποία τέθηκαν ο κ. Πολυβίου δεν συμπεριφέρθηκε ισομερώς.

1. Αποσιώπησε, και άρα λογόκρινε, τεκμήρια είτε για την κατάσταση στην Βάση, είτε για τις ευθύνες του στρατού σαν δομής. Ταυτόχρονα στο τομέα της εξωτερικής πολιτικής απέκλεισε τεκμήρια και έφτιαξε παραπλανητικές εικόνες με στόχο να εστιάσει μια επίθεση στον Πρόεδρο.
2. Όσον αφορά τα κριτήρια αξιολόγησης είναι εντυπωσιακό πόσο προκατειμενος υπήρξε ο κ. Πολυβίου. Εφάρμοσε στον Δ. Χριστοφια κριτήρια τα οποία δεν εφάρμοσε ούτε στους εμπλεκόμενους στρατιωτικούς οι οποίοι όφειλαν να πράξουν στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων τους, ούτε στους πολιτικούς οι οποίοι καθηκοντως θα «έπρεπε να ξέρουν» όπως οι επικεφαλές των αρμόδιων επιτροπών της Βουλής.

Σε αυτό το πλαίσιο αξίζει να δούμε την πορεία αυτής της επιτροπής με τις δημόσιες ακροάσεις. Ο κ. Πολυβίου σαν νομικός όφειλε να ξέρει ότι τέτοιες δημόσιες διαδικασίες τείνουν να επηρεάζονται από τα ΜΜΕ. Η στάση του υπήρξε σαφώς προκατειλημμένη και πάλιν - σε βαθμό που θα πρέπει να γίνει δείγμα προς αποφυγήν η όλη συμπεριφορά του για μελλοντικούς υποψήφιους για επιτροπές.

Από ότι φάνηκε διέρρηε κείμενα στον τύπο η δεν έκανε καμία προσπάθεια να διερευνήσει τις διαρροές. Η ίδια η συμπεριφορά στην κατάθεση του Προέδρου ήταν μεροληπτική σε 3 μέρη τουλάχιστον:

1. Επέτρεψε την τοποθεσία φωτογραφιών των νεκρών μπροστά στον μάρτυρα για πρώτη φορά.
2. Αναλώθηκε σε ένα είδος επίδειξης στα ΜΜΕ με την δήλωση του «σήμερα κρίνομαι εγώ».
3. Η κάλυψη της συμπεριφοράς του Ν. Ιωαννιδη όταν εξύβρισε τον Δ. Χριστοφια στο τέλος, μπορεί να κατανοηθεί σαν προσπάθεια αποφυγής της έντασης - αλλά είναι εντυπωσιακό ότι δεν είπε κάτι έστω ενάντια στην φραστική επίθεση.

Η τελική παράδοση του πορίσματος ήταν δείγμα αυτής της διαπλοκής του ερευνητή με την εικόνα του στα ΜΜΕ. Από ότι φαίνεται τα άτομα γύρω του η ο ίδιος είχαν διαρρεύσει το πόρισμα. Και ο ίδιος μόλις το παρέδωσε ανάλαβε τον ρόλο της τηλεοπτικής παράστασης. Ήταν μια θλιβερή στιγμή για το βήμα εκδημοκρατισμού που θα μπορούσε να εκπροσωπεί αυτή η επιτροπή. Ο κ. Πολυβίου αποδείχθηκε πιο επιρρεπής από ότι επιτρέπεται για δημόσιο ερευνητή στην θεαματική του εικόνα στα ΜΜΕ. Είναι σαφές μετά από αυτήν την εμπειρία ότι σαν κοινωνία πρέπει να δούμε κριτικά όχι μόνο τις περιπτώσεις χειραγώγησης από τα ΜΜΕ αλλά και την τάση δημόσιων λειτουργών να χρησιμοποιούν τα ΜΜΕ και την εν δυνάμει μεροληπτική προβολή τους, για ιδιοτελείς σκοπούς.

Σε αυτό το πλαίσιο η αναφορά του για «*μονοπώληση των μέσων μαζικής ενημέρωσης από τους συνήθεις ύποπτους (κομματικούς και πολιτικούς) είναι φαινόμενο το οποίο δεν είναι πλέον αποδεκτά...*» δείχνει μάλλον προχειρότητα όπως και με την συζήτηση ευθυνών. Αν κατανοούσε ο κ. Πολυβίου τις διαδικασίες χειραγώγησης από τα ΜΜΕ θα αναγνώριζε τουλάχιστον ότι ο ίδιος σύμπλεε με το υπάρχον θεαματικό κλίμα, και άρα το πιο πάνω σχόλιο ήταν σαφώς αντιφατικό με την όλη στάση του.

Ο κ. Πολυβίου ταυτίστηκε και προσπάθησε να χρησιμοποιήσει αυτό το «μονοπώλιο» το οποίο αποκηρύσσει δήθεν. Το ότι αναγνωρίζει ότι το πόρισμα του δεν είναι «ακαδημαϊκό η κοινωνιολογικό» είναι θετικό αφού αναγνωρίζει τα όρια των γνώσεων και δυνατοτήτων του. Θα έπρεπε σε αυτό το πλαίσιο να είχε απορήσει γιατί τα μονοπώλια της πληροφόρησης και ο ίδιος ήταν τόσο ταυτισμένοι - και ενδεχομένως τους έδινε και «εξετάσεις» όπως θα μπορούσε να ερμηνευτεί η αρχική του δήλωση στην κατάθεση του Προέδρου. Άλλωστε οι δικές του αποσιωπήσεις - λογοκρισίες φάνηκαν να αντανakλούν τις επιθυμίες πολιτικών και ΜΜΕ για λογοκρισία συγκεκριμένων θεμάτων: όταν άρχισαν να διαρρέουν στοιχεία για την έρευνα-πόρισμα της αστυνομίας (ιδιαίτερα με το θέμα της μη

εκκένωσης), ξαφνικά αυτό το πόρισμα και τα τεκμήρια του έγιναν στόχος από τους ίδιους οι οποίοι είχαν αποδεκτεί το πόρισμα Πολυβίου χωρίς καν να το διαβάσουν-αναλύσουν (διότι καταγράφει αναγκαστικά και αυτός την μη-εκκένωση και την διαταγή ανάκλησης προσωπικού – χωρίς βέβαια να τα αναλύσει). Για μερικούς αρκούσε, προφανώς, η εστίαση στον Δ. Χριστοφία. Αλλά τα τεκμήρια είναι εκεί και θα εμφανιστούν στην δημοσιότητα – αργά η γρήγορα.

—

[1] Σε ένα, έστω, αρχικό, επίπεδο αφού το (πιο ολοκληρωμένο όσον αφορά τα τεκμήρια) πόρισμα της αστυνομίας δεν δημοσιοποιήθηκε.

[2] Η μη-δημοσιοποίηση του αστυνομικού πορίσματος φαίνεται να ήταν δικαστικά απαραίτητη όσον αφορά τις δίκες οι οποίες θα ακολουθήσουν. Στην δημόσια συζήτηση, ωστόσο, η οποία προκλήθηκε από την δημοσιοποίηση του πορίσματος Πολύβιου υπήρχε, σαν συνέπεια, μια σαφώς ελλειπτική πληροφόρηση για το σύνολο των τεκμηρίων. Ιδιαίτερα όταν λάβει κανείς υπό όψιν, όπως διαφαίνεται στην συνέχεια αυτού του κειμένου, την τάση του κ. Πολυβίου να λογοκρίνει επιλεκτικά στοιχεία και τεκμήρια.

[3] Πόρισμα της Μονομελούς Επιτροπής (ΠΜΕ), σελίδα 261. Ο κ. Πολυβίου αναφέρει ότι δεν θα αποδώσει «τελικές ευθύνες» γιατί δεν «έχει το δικαίωμα». Το θέμα, όμως, ήταν η αναζήτηση (και πειθαρχικών) ευθυνών και όχι η «τελική» απόδοση ευθυνών. Διότι αναφέρεται μεν σε «κρατικούς λειτουργούς» (και έχει και ειδικό μέρος για τους στρατιωτικούς χειρισμούς) αλλά σαφώς υποβαθμίζει (και μετατοπίζει στρατηγικά τις ευθύνες του στρατού όπως θα διαφανεί πιο κάτω – ακόμα και σε σύγκριση με την πυροσβεστική) τόσο στην ρητορική της ανάλυσης όσο και στην αξιολόγηση.

[4] Ενδεικτικά μπορούμε να αναφέρουμε τους ακόλουθους εμπλεκόμενους:

1. Πολιτικοί αντίπαλοι του Προέδρου.
2. Συγγενείς νεκρών οι οποίοι ταυτίστηκαν (για διάφορους πολιτικούς, συναισθηματικούς ή άλλους λόγους) με τους πιο πάνω.
3. Συγγενείς θυμάτων οι οποίοι, αντίθετα, θεωρούσαν τις επιθέσεις εναντίον του Προέδρου σαν «εκμετάλλευση του πόνου».
4. Ο Πρόεδρος και οι Υπουργοί.
5. Άτομα στον στρατό και άλλες υπηρεσίες (όπως η πυροσβεστική) οι οποίοι έκαναν λάθη.
6. Η Βουλή της οποίας 2 επιτροπές είχαν αρμοδιότητα να ασχοληθούν με το θέμα.

[5] Αν και η συγκριτική εστίαση εδώ θα είναι μεταξύ στρατού-Προέδρου, μια επίσης ενδιαφέρουσα σύγκριση είναι η απονομή ευθυνών σε αρμόδιους της πυροσβεστικής σε αντίθεση με την μη ανάλογη απόδοση ευθυνών σε αρμόδιους του στρατού.

[6] ΠΜΕ, σελ. 257

[7] Οι ερωτήσεις περιλαμβάνουν από απλοϊκά ερωτήματα αν κάποιος γνώριζε την «ύπαρξη» της ναυτικής βάσης, η του σταθμού της ΑΗΚ (ερ. 1, 2) η και πάλιν γενικά ερωτήματα αν ήταν γνωστό ότι υπήρχε πυρίτιδα στα κιβώτια, η αν γνώριζαν ότι ήταν αποθηκευμένα «στο ύπαιθρο». Αυτά όμως τα ερωτήματα ήταν θέμα καθημερινής εμπειρίας (και θέασης) για τους αξιωματούχους του στρατού. Οπότε ο κ. Πολυβίου εφαρμόζει μάλλον επιλεκτική χρήση των ερωτημάτων τα οποία καταθέτει.

[8] Το ένα κείμενο παραπέμπει στις «ευθύνες υπουργών» ενώ το άλλο σε γενικές αναφορές για την πολιτική και την ποινική ευθύνη.

[9] ΠΜΕ, σελ 399.

[10] Η πρώτη αναφορά στο θέμα έγινε από τον κ. Θεοφίλου αξιωματικό της Πυροσβεστικής και συγγενή θύματος, τον Ιούλιο μετά την έκρηξη. Στο ΠΜΕ καταγράφεται στις εισηγήσεις στην σελίδα 216.

[11] ΠΜΕ, σελίδα 216

[12] Τα λόγια ήταν του διοικητή του Ναυτικού, Α. Ιωαννίδη. Φαίνεται να πίστευε ότι τελικά δεν θα εξαπλωνόταν η πυρκαγιά λόγω της υγρασίας. Κάτι όμως που αποδείχτηκε λάθος και προκάλεσε την κλήση των πυροσβεστικών για να σβήσουν την φωτιά «γύρω» από τα κοντεϊνερ.

[13] ΠΜΕ, σελίδα 213.

[14] ΠΜΕ, σελ. 237

[15] ΠΜΕ, σελ. 399.

[16] Δημοσιεύτηκε και αναφορά (με βάση την αστυνομική έρευνα και πόρισμα) για τις τοπικές στρατιωτικές ευθύνες για την μη εκκένωση στις 20/8 στον «Φιλελεύθερο» και στον «Πολίτη» στις 8/10. Η κωδικοποίηση στον «Φιλελεύθερο» παρέπεμπε σε ένα είδος απαίτησης για λογοκρισία του θέματος, ενώ όταν τελικά δημοσιεύτηκε στον «Πολίτη» πληροφορία σχετική με το θέμα από το αστυνομικό Πόρισμα, υπήρξε μια θεαματική επίθεση ενάντια στην ίδια την διερεύνηση του θέματος. Η απαίτηση λογοκρισίας για το θέμα από διάφορους ήταν σαφής - και ο κ. Πολυβίου αναγκαστικά πήρε θέση σε αυτό το κλίμα. Δικαιούται όμως ένας δημόσιος λειτουργός να αποσιωπα/λογοκρινει;

[17] Μαρτυρία Εύρου Αργύρη, ΠΜΕ, σελ. 238.

[18] ΠΜΕ, σελ. 237.

[19] ΠΜΕ, σελ. 239.

[20] Η έννοια της «φύλαξης» και της «φρούρησης» χρησιμοποιούνται επιλεκτικά από τον κ. Πολυβίου - αν και αναγνωρίζει ότι η εντολή που είχε πάρει ο στρατός ήταν για «φύλαξη», εντούτοις διατηρεί μια ασάφεια η οποία μοιάζει με προσπάθεια να απαλλάξει τον στρατό από τις ευθύνες τις οποίες προνοεί η έννοια της «φύλαξης». Όπως αναφέρεται και πιο κάτω η έννοια της «φύλαξης» ήταν σαφής σε όλες τις αναφορές των πολιτειακών αξιωματούχων συμπεριλαμβανόμενων και των Γενικού Εισαγγελέα και του Τμήματος Τελωνείων.

[21] ΠΜΕ, σελ. 58-59.

[22] Ο κ. Πολυβίου φαίνεται να επιρρίπτει ευθύνες με βάση το ότι οι αρμόδιοι της πυροσβεστικής συμμετείχαν στην σύσκεψη στην Βάση και το ότι ήξεραν για τις διαδικασίες αποφυγής θυμάτων σε πυρκαγιά - και δεν έπραξαν τα ανάλογα. Όμως ανάλογοι κανόνες υπήρχαν και στα εγχειρίδια του ΓΕΕΦ και σαφώς οι αρμόδιοι του στρατού είχαν ανάλογη πληροφόρηση όπως παραδέχεται και ο ίδιος στην καταγραφή του.

[23] Σχετικά παραδείγματα υπάρχουν στην κυπριακή νομική πραγματικότητα (με πιο χαρακτηριστική την περίπτωση πτώσης του αεροπλάνου της «Ήλιος») και ο κ. Πολυβίου σαφώς δεν μπορεί να επικαλεστεί άγνοια για αυτά τα συγκριτικά παραδείγματα.

[24] ΠΜΕ 134

[25] ΠΜΕ 147

[26] ΠΜΕ, σελ. 147

[27] ΠΜΕ, σελ. 142. Αναφορά του κ.Πολυβίου στο σημείωμα.

[28] ΠΜΕ, σελ. 130.

[29] Λίγες σελίδες πιο κάτω από την αναφορά για σχεδιασμό για στέγαστρο ο κ. Πολυβίου παραθέτει μαρτυρία του συνταγματάρχη Γεωργιαδη ότι «τα έργα που είχαν γίνει από την Διοίκηση Μηχανικού αφορούσαν μόνο την βάση που τοποθετήθηκαν και όχι το στέγαστρο». Αλλά ο ερευνητής δεν φαίνεται να διερευνά ποιος και γιατί αποφάσισε να μην γίνει τελικά το στέγαστρο.

[30] ΠΜΕ, σελ 130.

[31] Υπάρχει σχετική αναφορά στην αξιολόγηση των «Στρατιωτικών χειρισμών». Σύμφωνα με τον προϊστάμενο του Τομέα Αμυντικών Έργων του ΥΠΑΜ, κ. Π. Στυλιανιδη, ο ίδιος «μίλησε με Ναυτικό, ΔΥΠ και Τελωνείο» και κατέληξε στο «το να κάνουμε υπόστεγο τώρα σημαίνει άλλα επιπρόσθετα έξοδα τα οποία εάν εκποιηθούν τα υλικά δεν θα χρειαστεί.» Αξίζει να τονιστεί ότι είχε μιλήσει και με το «Ναυτικό» στο οποίο ανήκε η Βάση. Και ουσιαστικά απέρριψαν την δημιουργία στεγαστρού. Ακολούθως βέβαια ο κ. Πολυβίου θα παραβλέψει πλήρως τις ευθύνες για την μη τήρηση των αρχικών οδηγιών.

[32] ΠΜΕ, σελ. 171-172.

[33] ΠΜΕ, σελ. 172.

[34] ΠΜΕ, σελ. 187.

[35] Αξίζει να αναφερθεί ότι ένας πυροσβέστης κωδικοποίησε την κατάσταση σαν «μας έβαλαν πομπα». Και το φαινόμενο της δολιοφθοράς (ανκαι πιθανό λόγω απουσίας νυχτερινής φρούρησης) δεν σχολιάζεται καθόλου. Στην βρετανική έκθεση εμπειρογνομόνων δεν θεωρείται πιθανό – χωρίς να αποκλείεται απόλυτα.

[36] Από το 2009 υπήρχε σχετική αναφορά από τον κ. Τσαλικιδη, αρχηγό της Εθνικής Φρουράς.

[37] Ο κατάλογος «αποθηκευτικής ανάπτυξης κατηγορίας Α» του 1996 περιλάμβανε «εύφλεκτες και επικίνδυνες ύλες», ενώ ο κατάλογος «βιομηχανικών αναπτύξεων κατηγορίας Α» περιλάμβανε «παραγωγή και συσκευασία πυρίτιδας», μέχρι και «εμπλουτισμό πυρηνικών καυσίμων» μαζί με «Ναυπηγεία και καρναγία» («Δήλωση Πολιτικής, Πολιτική για την Ρύθμιση και τον έλεγχο της ανάπτυξης και την προστασία του περιβάλλοντος στην ύπαιθρο και στα χωριά», 1996).

[38] ΠΜΕ, σελ. 476.

[39] ΠΜΕ, σελ. 477.

[40] Σύμφωνα με το κείμενο Πολυβίου η έκθεση της Γενικού Ελεγκτή «παραπέμπεται από τον Πρόεδρο της Βουλής στην αρμόδια κοινοβουλευτική επιτροπή, ενώ διανέμεται σε όλα τα μέλη του σώματος» (σελ. 470). Στην σελίδα 477 όμως σημειώνει (αναφερόμενος στις παρατηρήσεις της Γενικού Ελεγκτή και στα σχόλια του Υπουργείου Άμυνας) «Δεν υπάρχει οποιαδήποτε ένδειξη ότι τα πιο πάνω κοινοποιήθηκαν στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Άμυνας». Υπάρχει μια σαφής αντίφαση η οποία δεν διερευνήθηκε: είτε τηρήθηκε ο κανονισμός και στάλθηκε η έκθεση σε όλους του βουλευτές (άρα είχαν και τα μέλη της επιτροπής άμυνας το κείμενο-έκθεση), είτε δεν στάλθηκε όποτε υπήρξε πρόβλημα στην διαδικασία λειτουργίας της Βουλής. Ο κ. Πολύβιου αποφεύγει το θέμα με την ασαφή δήλωση ότι δεν υπάρχει «ένδειξη». Δεν υπάρχει όμως ερμηνεία (ούτε και στοιχεία διερεύνησης) γιατί

δεν στάλθηκε η αν στάλθηκε γιατί δεν «μελετήθηκε». Το ότι η Επιτροπή Άμυνας ήξερε για το θέμα είναι δεδομένο με βάση το γεγονός ότι το θέμα ήταν στην δημοσιότητα το 2009.

[41] ΠΜΕ, σελ. 479.

[42] Της υποχρέωσης διασφάλισης της κυριαρχίας της Πολιτείας και καθορισμού των όρων της λαϊκής εντολής.

[43] Τα οποία είναι σαφή και στις αναφορές των wikileaks - από τα έγγραφα της αμερικανικής πρεσβείας στην Λευκωσία.

[44] Όταν ο Πρόεδρος προσπαθούσε να πείσει τον πρόεδρο της Συρίας ότι δεν ήταν ευθύνη της Κύπρου η κατάσχεση και, άρα, δεν έπρεπε να επεκταθούν οι συριακές κυρώσεις - όπως εκφράζονταν από την γραμμή Λατακεία-Αμμόχωστος. Ο στόχος του Προέδρου όπως φαίνεται με σαφήνεια στο κείμενο ήταν να πείσει τον Ασσαντ να παραβλέψει το επεισόδιο και να διακόψει την υφισταμένη έμμεση αναγνώριση με την σύνδεση Συρίας κατεχομένων. Ο κ. Πολυβίου απομονώνει το πλαίσιο και συζητά μια φράση για την οποία είναι αναγκασμένος (λόγω της πρακτικής της διπλωματίας αλλά και του συγκεκριμένου πλαισίου) να παραδεχτεί ότι η ερμηνεία του Προέδρου πρέπει να γίνει αποδεκτή. Την δέχεται γιατί είναι αναγκασμένος λογικά αλλά ρητορικά επιμένει σαν δημοσιογράφος αντιπολιτευόμενου ΜΜΕ να επανέρχεται χωρίς τεκμήρια πια όμως.

[45] ΠΜΕ, σελ. 430.

[46] Σελίδα 131.

[47] Δεν υπάρχει αναφορά στα όσα καταγράφονται για εκφρασμένη δυσφορία του ΟΗΕ. Η κ. Απεγητου επεσήμανε την καθυστέρηση απάντησης στις 3/6/2011 με έντονους τόνους, αλλά η μόνη αναφορά στις εκφρασμένες θέσεις της επιτροπής ήταν η «ευελιξία» της για «αλλαγή ημερομηνιών».

[48] Η προσφορά της Κυπριακής Δημοκρατίας καταγράφεται στην σελίδα 93 σαν «διαζευκτική εισήγηση» από τον κ. Σεργίου. Αυτές οι προτάσεις οι οποίες καταγράφονται και στα wikileaks προφανώς δεν ήταν εισηγήσεις μόνο ενός αρμόδιου αλλά μια ευρύτερη θέση, η οποία προωθήθηκε προς τον ΟΗΕ χωρίς ανταπόκριση.

[Χρειάζεται Τούρκικη Μετάφραση](#), [Χρειάζεται Αγγλική Μετάφραση](#), [κοινωνιολογικά \(Ιστοσελίδα\)](#), [Ηλεκτρονικά Άρθρα](#), [Δεκαετία 2010-2019](#), [2011](#), [Απροσδιόριστη Τοποθεσία](#)

From:

<https://movementsarchive.org/> - **Κυπριακό Κινηματικό Αρχείο**
Cyprus Movements Archive
Kıbrıs Sosyal Hareket Arşivi

Permanent link:

<https://movementsarchive.org/doku.php?id=el:digital:sociological:poliviou>

Last update: **2025/10/09 14:45**

